DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. XCVII 2012 JANUARY- SAUSIO 24, NR. 2.

DEVYNIASDEŠIMT SEPTINTIEJI METAI

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

TAI MŪSŲ BENDRA PREMIJA

Vilnius, sausio 13 d. (ELTA). Pirmosios Laisvės premijos laureatas Sergej Kovaliov, penktadienį kalbėdamas Seime, istorinėje Kovo 11-osios salėje, pasidžiaugė, kad Lietuva žengia europietiškos integracijos keliu.

„Dabar laisva, ne be trūkumų, galbūt ir su rimtais trūkumais, apie kuriuos buvo čia kalbama iš šios tribūnos, tokia Lietuva žengia nauju europietiškos integracijos keliu. Aš manau, kad tai yra pats viltingiausias, pats būtiniausias dabartiniame pasaulyje kelias", - sakė S. Kovaliov. Jo teigimu, laisvė nedaloma. „Negali būti tikrosios laisvės nė viename žemės taške, kada tiek daug kitų teritorijų vis dar engiamos arba valdomos tironų, arba jos yra pavojingo paklydimo kelyje, kaip tai vyksta musulmonų pasaulyje. Atėjo laikas, kada tautiniai prioritetai yra nepakankami, o kartais ir netgi pavojingi. Atėjo laikas, kada ypač būtina nauja politinė pasaulio paradigma. **Atėjo laikas, kada reikia labai aiškiai pasakyti valdžios atstovams bet kurioje žemės šalyje: gana meluoti, gana tarti žodžius apie universaliąsias vertybes, kaip šamano užkeikimus.** Niekas tais užkeikimais nebetiki. Jūs sakote viena, o darote kita. Atėjo laikas veidmainiškiems politikams išrauti šiuos žodžius, atėjo laikas rimtai suvokti šiuos žodžius, šias sąvokas ne kaip užkeikimus, o kaip tikruosius gyvenimo principus", - sakė S. Kovaliov. Jis padėkojo už Lietuvos Seimo skirtą Laisvės premiją.

S. Kovaliov svarstė, kad galbūt reikėtų pirmąją Laisvės premiją laisvoje Lietuvoje įteikti lietuviui, galbūt kam nors, kas pašventė savo gyvenimo dešimtmečius kovai už laisvę. „Galbūt teisingiausia būtų skirti šią premiją šimtams tūkstančių piliečių Rusijoje, kurių vien tik Maskvoje, kaip žinome, sausio 14 d. išėjo į gatves. Tai buvo po to, kai mes sužinojome apie Lietuvos tragediją. Vienais paskaičiavimais, tai buvo pusė milijono vien tik Maskvoje, kitais, kuklesniais paskaičiavimais, ne mažiau 3-4 tūkst. Štai tikrieji laureatai", - sakė S. Kovaliov. Tačiau jis pripažino, kad negalima skirti premijos 300 tūkst. nežinomųjų. „Suprantama, kad kažkas ją turi priimti. Taigi man pasisekė. Aš iš tikrųjų turėjau galimybę ką nors padaryti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikai", kitiems lietuviškiems leidiniams, padėti, kad jie taptų žinomi pasaulyje. Nereikėtų pervertinti šių pasiekimų. **Manykime, kad tai mūsų bendra premija, premija, kuri vainikuoja mūsų bendrą kovą už mūsų bendrą laisvę.** Priešingu atveju, šis apdovanojimas praranda prasmę", - mano Laisvės premijos laureatas S. Kovaliov.

Rusijos žmogaus teisių gynėjui, kovotojui už laisvę ir demokratiją Sergejui Kovaliovui įteikta pirmoji Lietuvos Seimo paskirta Laisvės premija. Šis apdovanojimas įteiktas Sausio 13-ąją - Laisvės gynėjų dieną iškilmingo minėjimo Seimo Kovo 11-osios salėje metu.

Seimo Pirmininkė Irena Degutienė laureatui taip pat įteikė Laisvės premijų statulėlę, sukurtą pagal skulptoriaus Juozo Zikaro Laisvės paminklą (statulėlės autorė - skulptorė Joana Noreikaitė).

Laisvės premijų komisijos pirmininkas, Seimo narys Petras Auštrevičius iš Seimo tribūnos priminė Rusijos žmogaus teisių gynėjo S. Kovaliov biografijos faktus, pasveikino laureatą.

Seimo įsteigta Laisvės premija siekiama įvertinti asmenų ir organizacijų laimėjimus ir indėlį ginant žmogaus teises, plėtojant demokratiją, skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą kovojant už Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvą apsisprendimą ir suverenitetą. Laisvės premijos įstatymą Seimas priėmė 2011 m. rugsėjo 15 d.

Rusijos žmogaus teisių gynėjui, kovotojui už laisvę ir demokratiją Sergejui Kovaliovui Vilniuje, sausio 13 d. įteikta pirmoji Lietuvos Seimo paskirta Laisvės premija. Šis apdovanojimas įteiktas Sausio 13-ąją - Laisvės gynėjų dieną iškilmingo minėjimo Seimo Kovo 11-osios salėje metu. Nuotraukoje Laisvės premijų komisijos pirmininkas, Seimo narys Petras Auštrevičius, LR Seimo pirmininkė Irena Degutienė, Pirmosios Laisvės premijos laureatas Sergej Kovaliov ir lietuvių liaudies folkloro dainininkė Veronika Povilionienė. ***ELTA***

ŽUVUSIO LIETUVOS LAISVĖS GYNĖJO SŪNUS PRAŠO ATŠAUKTI NOBELIO PREMIJĄ

Vilnius, sausio 13 d. (ELTA). Žuvusio Lietuvos laisvės gynėjo Apolinaro Juozo Povilaičio sūnus Robertas Povilaitis Sausio 13-ąją kreipėsi į Norvegijos Nobelio taikos komitetą prašydamas apsvarstyti galimybę atšaukti Nobelio taikos premiją, 1990 m. įteiktą tuomečiam Sovietų Sąjungos prezidentui Michail Gorbačiov.

Iškilmingame Laisvės gynėjų dienos minėjime R. Povilaitis pabrėžė, kad Nobelio taikos premijos 1990 m. skyrimas M. Gorbačiov tarsi parodo, kaip idealizuojamas buvo šis žmogus Vakaruose. Deja, 1991 m. įvykiai ne tik Vilniuje tokio požiūrio nepakeitė.

„Mano giliu įsitikinimu, tuometis Sovietų Sąjungos prezidentas M. Gorbačiov, kaip valstybės vadovas, yra atsakingas už SSRS ginkluotųjų pajėgų, SSRS vidaus reikalų ministerijos Vidaus kariuomenės ir SSRS valstybės saugumo komiteto (KGB) pajėgų veiksmus 1991 m. sausio 13-ąją, kurie vertintini kaip karo nusikaltimai ir/arba nusikaltimai žmoniškumui. Net jeigu minėtosios ginkluotosios pajėgos veikė be M. Gorbačiov įsakymo (kaip teigia jis pats), jo tylus pritarimas arba nesiėmimas vėliau veiksmų ištirti įvykį ir nubausti asmenis, naudojusius ginkluotą jėgą (kovinius šaudmenis, sunkiąją karinę techniką) prieš civilius asmenis ir civilius objektus, taip pat sudaro pagrindą M. Gorbačiov atsakomybei pagal tarptautinės baudžiamosios teisės standartus", - sakė R. Povilaitis.

Lietuva jau dvidešimt vienerius metus nori teisiškai ištirti šį įvykį, tačiau M. Gorbačiov nebendradarbiauja su Lietuvos Respublikos teisėsauga, o Rusijos Federacija, kaip SSRS teisių ir pareigų tęsėja pagal tarptautinę teisę, atmeta Lietuvos teisinės pagalbos prašymus net šį asmenį apklausti.

„1990 m. M. Gorbačiov buvo įteikta garbinga ir prestižinė Nobelio taikos premija. Tačiau manau, kad savo veiksmais ar nusikalstamu neveikimu 1991 m. dėl įvykių Vilniuje ir kitose vietose, kai byrant SSRS buvo naudojama ginkluota jėga, M. Gorbačiov paniekino jam suteiktą garbingą apdovanojimą. Jo pabrėžtinas nenoras reaguoti į teisėtą Lietuvos reikalavimą teisiškai ištirti šiuos įvykius ir M. Gorbačiovo vaidmenį juose tik patvirtina buvusio SSRS prezidento nehumanišką poziciją, su kuria aš, kaip žmogus, dėl šių įvykių praradęs tėvą, negaliu taikstytis", - pažymėjo R. Povilaitis.

Savo kalboje jis, be kita ko, pažymėjo, kad Sausio 13-osios nusikaltimų žmoniškumui nedrįsta pripažinti ne tik Rusijos valdžia, bet ir kai kurios Vakarų Europos valstybės. Tą mes puikiai matėme šią vasarą, kai įtariamasis nusikaltimais žmoniškumui Michail Golovatov buvo milžinišku greičiu išsuktas nuo perdavimo Lietuvos teisėsaugai.

„Kaip teko skaityti vėliau, tos specialiosios „Alfa" grupės, šturmavusios televizijos bokštą, veteranų tinklaraštyje, tai jie iki pat šiolei skleidžia propagandą, kur sausio 13-osios žudynes vadina „komandiruote" bei „sėkmingai atlikta operacija", kurioje esą net nereikėjo panaudoti šaunamųjų ginklų. Sunku net atrasti tinkamus žodžius, kaip pavadinti tai, kad šiai specialiųjų KGB pajėgų grupei yra pastatytas paminklas Maskvoje, kuriame Sausio 13-osios įvykiai priskiriami prie šios grupės nuopelnų", - sakė R. Povilaitis.

Jo teigimu, prievarta ir apgaule XX amžiaus viduryje patekę į totalitarinės valstybės glėbį, patyrę daug smurto iš anos sistemos, mes tarsi patys tapome prievartos kultūros rėmėjais ir jau nebemokame gyventi be prievartos. Nė vienas bandymas valstybės politikos lygiu nutraukti užburtą smurto ratą ir sustabdyti bent jau smurto naudojimą vaikų auklėjime dar nepavyko. Iš kai kurių Seimo narių net buvo pasigirdę skambių frazių apie smurtą kaip kultūrinį tautos paveldą. O ką pasako apie mūsų visuomenę faktas, kuomet keliems šimtams taikių žmonių

(Nukelta į 10 psl.)

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Dalia Grybauskaitė penkerių metų prezidento kadencijai buvo išrinkta 2009 metų gegužės 17 dieną, ji inauguruota liepos 12-ąją. D.Grybauskaitės kadencija jau įpusėjo 2012-ųjų sausio 12-ąją. Šia proga šalies politinių partijų vadovai - Jurgis Razma, Rolandas Paksas, Algirdas Butkevičius. Didžiausios valdančiosios Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijos seniūnas Jurgis Razma, vertindamas D.Grybauskaitės praėjusią pusę kadencijos, pabrėžė jos aktyvumą įstatymų leidybos srityje, ypač palyginus su buvusiais valstybių vadovais. „Manau, tą parodys ir statistika". Jis atkreipė dėmesį, kad prezidentės patarėjai dalyvauja visuose svarbesniuose Seimo komitetų posėdžiuose, aktyviai bendrauja su parlamentarais, aptardami įstatymų projektus. „Aktyvus ryšys duoda pliusų ir papildomos kokybės įstatymų leidybos procese", - tvirtino konservatorius.

Kaip D.Grybauskaitės išskirtinumą TS-LKD seniūnas nurodė jos dėmesį teisėsaugai. Anot parlamentaro, dėl to atsirado tokios bylos kaip Gariūnų, padaugėjo korupcinių tyrimų. Kalbėdamas apie vieną svarbiausių prezidentės veiklos sričių - užsienio politiką - J.Razma tvirtino čia didelių permainų nematąs.

Kaip pranešė prezidentūra, per pusę D.Grybauskaitės kadencijos įvyko 67 užsienio vizitai, priimti 87 užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų vadovai ir aukšti pareigūnai, buvo 171 dvišalis susitikimas su užsienio šalių atstovais. Priimti 51 šalies ambasadorių skiriamieji raštai, paskirti 23 Lietuvos ambasadoriai, pasirašyti 1038 įstatymai, 24 įstatymai grąžinti Seimui pakartotinai svarstyti, inicijuotas 121 teisės aktas, paskirti 32 valstybės institucijų vadovai ar jų pavaduotojai, paskirti 136 teisėjai, pakeista 14 teismų vadovų.

Partijos „Tvarka ir teisingumas" vadas europarlamentaras Rolandas Paksas svarbiausiu pirmosios prezidentės D.Grybauskaitės kadencijos pusės pasiekimu vadina politinės galios perkėlimą į S.Daukanto aikštę. „Aš manau, kad prezidentei pavyko perkelti politinės galios centrą į S.Daukanto aikštę. Lietuvos politikos darymo mašina persikėlė į visuotinai išrinkto žmogaus, šiuo atveju D.Grybauskaitės, rankas. Yra suformuota normali sistema priimti sprendimus ir daryti įtaką sprendimams. Aš manau, kad tai prezidentei per dvejus su puse metų pavyko padaryti", - sakė R.Paksas. 2004 metais per apkaltą iš prezidento posto pašalintas R.Paksas teigė, kad kaip buvęs šalies vadovas nenori vertinti prezidentės veiklos, nes tai būtų neetiška. Vis dėlto jis pabrėžė, kad D.Grybauskaitės kadencijoje „yra dalykų, kurie ne visai pavyko". Kaip tokį jis nurodė „pernelyg užsitęsusį flirtą su dabartine Vyriausybe".

A.Butkevičius pasigenda Vyriausybės kontrolės. Kadenciją įpusėjusi prezidentė Dalia Grybauskaitė turėtų labiau reikalauti to, kad Vyriausybė atsiskaitytų už savo nuveiktus darbus, teigia Lietuvos socialdemokratų partijos ir frakcijos Seime vadovas Algirdas Butkevičius. „Norėtųsi, kad prezidentė pareikalautų iš Vyriausybės kiekvieno ministro aiškios strategijos, kurios mes, politikai, nematome, trumpalaikės ir ilgalaikės strategijos Lietuvai svarbiais klausimais. Pareikalautų, kad būtų didesnis aiškumas, aiškesni veiksmai, ką yra jie nuveikę ir kokie yra rezultatai, kai pasibaigė metai", - sakė opozicinės partijos vadas, vertindamas įpusėjusią prezidentės kadenciją. Jis taip pat tvirtino, kad šalies vadovė kai kada vykdė dalį Vyriausybės funkcijų, ypač dėl šilumos ūkio, korupcijos mažinimo, senaties terminų panaikinimo. Tokią prezidentės poziciją politikas įvertino teigiamai.

„Aš pozityviai vertinu tai, kad ji kviesdavosi pokalbiams opozicinių frakcijų vadovus, taip pat ji organizuodavo susitikimus su Seimo komitetų vadovais ir nariais, labiausiai su tais, kurie yra susiję su jos kuruojamomis sritimis: Teisės ir teisėtvarkos, Užsienio reikalų ir Europos reikalų. Manau, kad tas bendradarbiavimas kiekvienais metais stiprėjo, po 1.5 metų prezidentės darbo sustiprėjo ryšiai tarp Seimo narių, frakcijų seniūnų ir prezidentūros darbuotojų, kurie buvo atsakingi už tam tikrus įstatymų projektus", - tikino socialdemokratų vadovas. Vertindamas užsienio politiką, pašnekovas sakė klaidų neįžvelgiantis, tačiau norėtų, kad Lietuva glaudžiau su bendradarbiautų su Lenkija.

Kalbėdamas apie prezidentės susitikimus su Baltarusijos prezidentu Aleksandr Lukašenka, A.Butkevičius sakė juos vertinąs dvejopai. „Negaliu pasakyti apie ką buvo kalbama susitikimuose ir planų nežinau, bet kaip ekonomistas galiu pasakyti, kad per šitą prizmę vertinu teigiamai, bet dėl A.Lukašenka autokratinio valdymo pasisakau kritiškai ir neigiamai", - teigė politikas. D.Grybauskaitė yra aktyvesnė už savo pirmtakus - buvusius prezidentus Algirdą Brazauską ir Valdą Adamkų.

ES RAGINA IMTIS VEIKSMŲ PRIEŠ IZRAELIO STATYBAS PALESTINOJE

Europos Komisija yra raginama apsvarstyti įstatymą, kuris užtikrintų, jog Europos Sąjungos (ES) narės nesudarytų finansinių sandorių, remiančių žydų gyvenviečių statybas Rytų Jeruzalėje, praneša *BBC*.

Šis pasiūlymas pateiktas konfidencialiame ES pareigūnų pranešime. Jame teigiama, jog „sistemiškas statybų didėjimas" pažeidžia nutarimą dėl Izraelio ir Palestinos konflikto.

Jame taip pat rašoma apie „blogėjančią situaciją regione".

ES misijos Rytų Jeruzalėje pranešimo, kuris šią savaitę buvo nusiųstas į Briuselį ir pateko į BBC rankas, vadovai rėmėsi ankstesniais pranešimais, kuriuose taip pat buvo kritikuojama Izraelio politika.

Ilgame rekomendacijų sąraše Europos Komisijai pasiūlyta sudaryti „atitinkamą ES įstatymą, apsaugantį nuo finansinių sandorių, remiančių gyvenviečių statybas".

Pagal tarptautinę teisę, statybos vyksta nelegaliai, nors Izraelis ginčijasi dėl to.

ES dokumente teigiama, jog Izraelis „aktyviai siekia išsaugoti aneksuotą Rytų Jeruzalės teritoriją, ignoruodamas palestiniečių buvimą mieste".

Palestiniečiai siekia, kad Rytų Jeruzalė taptų jų valstybės sostine, tačiau Izraelis tvirtai apsisprendęs, jog Jeruzalė bus nedaloma.

JAV DIDINA SPAUDIMĄ SIRIJAI

Savo susitikime su Jordanijos karaliumi Abdullah II JAV prezidentas Barack Obama griežtai pasmerkė smurtą Sirijoje. Bashar al Assad nurodymu vykdomas protestų malšinimas yra „nepriimtinas", pareiškė jis sausio 17 d. Baltuosiuose rūmuose.

Prezidentas paskelbė glaudžiai bendradarbiausiantis su Jordanija, kad būtų padidintas spaudimas B. al Assadu. B. Obama padėkojo svečiui už tai, kad jis pirmasis iš arabų šalių vadovų pareikalavo Sirijos vadovo atsistatydinimo.

Jungtinių Tautų (JT) duomenims, Sirijoje nuo praėjusių metų kovo žuvo 5 400 žmonių.

Arabų lyga, kurios narė yra Jordanija, siekia, kad JT apmokytų stebėtojus misijai Sirijoje. Į tai reaguodamas Damaskas įspėjo arabus dėl karinės intervencijos.

B. Obama ir Jordanijos karalius susitikime taip pat aptarė taikos procesą Artimuosiuose Rytuose. Jordanija stengiasi grąžinti prie derybų stalo Izraelį ir palestiniečius.

Tūkstančiai rusų demonstruoja prieš neteisingai pravestus rinkimus į Rusijos Dūmą. Rusijos Ortodoksų Bažnyčios vadovas, Maskvos ir visos Rusijos patriarchas Kiril I (dešinėje) pirmą kartą užstojo demonstrantus ir patarė Rusijos premjerui išklausyti juos.

NAUJUOJU EP PIRMININKU IŠRINKTAS SOCIALISTAS

Europos parlamentas (EP) sausio 17 d. išrinko naują pirmininką – juo tapo vokiečių socialistas **Martin Schulz**.

Jis surinko 387 balsus. M. Schulz parlamentui vadovaus iki 2014-ųjų birželio.

Socialistų ir demokratų sąjungos vadovas M. Schulz pakeis buvusį EP pirmininką, Europos liaudies partijos vadovą Jerzy Buzek, kuris pirmininko pareigas ėjo nuo 2009-ųjų.

Pagrindiniai M. Schulz varžovai buvo Europos parlamento vicepirmininkė Diana Wall ir britų konservatorius Nirja Deva.

M. Schulz tapo žinomas 2003-iaisiais, kai tuometis Italijos ministras pirmininkas Silvio Berlusconi palygino jį su nacių koncentracijos stovyklos prižiūrėtoju.

Netrukus po to M. Schulz tapo Socialistų partijos vadu, kur jis per debatus pagarsėjo savo agresyviu būdu.

Pasak Socialistų partijos nario, M. Schulz „nėra labai populiarus" net savo aljanse, ypač tarp mažesnių valstybių atstovų, kurie mano, jog jis skiria per daug dėmesio Prancūzijos ir Vokietijos atstovams.

Kalbėdamas per debatus praėjusią savaitę M. Schulz žadėjo užkirsti kelią tam, jog „nebūtų sumenkintas" asamblėjos vaidmuo derybose dėl euro zonos krizės.

Šią savaitę taip pat vyks 14 EP pirmininko pavaduotojų ir kvestorių rinkimai. ***LRT***

REFERENDUMAS NEIŠSPRĘS PROBLEMŲ

Andris Bėrzinis mano, kad referendumas dėl rusų kalbos statuso neišspręs visuomenės problemų.

„Atskiros politikų grupės dabar per žiniasklaidą mėgina referendumą padaryti svarbiausiu metų įvykiu Latvijoje. Aš negaliu ir nenoriu sutikti su tokia pozicija. Nes referendumas yra sąmoningai sukurstytas įvykis, kurio baigtis neišspręs dabartinių visuomenės problemų", – sausio 17 d. Rygoje žiniasklaidos atstovams pareiškė A. Bėrzinis.

Prezidentas mano, kad būtina plačiai diskutuoti apie nacionalinių mažumų Latvijoje integraciją, o ne organizuoti referendumą, praneša agentūra „RIA Novosti".

Latvijos centrinės rinkimų komisijos duomenimis, surinkta pakankamai parašų referendumui surengti. Tačiau referendumas įvyks tik tada, jei jo neuždraus Konstitucinis teismas. Į jį ketina kreiptis šalies valdančiosios partijos.

Referendumo iniciatoriai siekia, kad rusų kalbai Latvijoje būtų suteiktas valstybinės kalbos statusas. Maždaug 44 proc. Latvijos gyventojų iš 2 mln. yra rusakalbiai. Beveik 16 proc. iš jų neturi Latvijos pilietybės ir todėl negali nei dalyvauti rinkimuose, nei dirbti valstybės struktūrose. ***LRT***

Izraelio Aukščiausiasis Teismas patvirtino įstatymą, draudžiantį su žydais susituokusiems palestiniečiams įgyti Izraelio pilietybę, praneša *BBC*. Žmogaus teisių grupės pateikė peticiją teismui dėl šio sprendimo, tvirtindamos, jog tai neatitinka Konstitucijos. ***LRT***

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com
P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE ● CLEVELAND, OHIO ● 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis", Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71St St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - $55.00, first class - $78. Single copy - $1.00. Air mail overseas - $130.00.

Prenumerata metams - $55.00, pusei metų - $40.00, pirma klase - $78. Oro paštu į užsienį metams - $130.00. Atskiro numerio kaina - $1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KLAIPĖDOS KRAŠTO IŠVADAVIMAS

Sausio penkioliktąją minima Klaipėdos diena. Aptarti Klaipėdos krašto svarbiems istoriniams įvykiams reikėtų specialios studijos. Čia prisimename tik kai ką, kaip kraštas sugrįžo Lietuvai.

Versalio sutartimi Klaipėdos kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos ir pavestas laikinai Santarvės - Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Italijos ir Japonijos - globai. Santarvei buvo leista išspręsti galutinį krašto likimą po buvusio karo. Kraštą Santarvės vardu 1920 m. vasario 15 d. perėmė valdyti prancūzų generolas Odry.

Žinodami Taikos konferencijos pirmininko Clemenceau pareiškimą, jog Klaipėdos kraštas visada buvo lietuviškas ir kad Klaipėdos uostas yra vienintelis Lietuvos išėjimas į jūrą, tiek Klaipėdos krašto gyventojai, tiek Lietuvos valstybė turėjo rimto pagrindo tikėtis, kad tas laikinasis valdymas greit pasibaigs ir kraštas teks Lietuvai.

Bet Lenkija jau tada visaip stengėsi, kad kraštas netektų Lietuvai, ir pakišo Danzigo pavyzdžiu, laisvojo krašto idėją. Lenkija negailėjo lėšų diplomatinei akcijai Santarvės sostinėse - Paryžiuje, Londone ir Romoje, o taip pat ir pačiame krašte prieš Lietuvą. Ji net paskyrė į Klaipėdą diplomatą Szarota Charge *d'affaires* titulu, kuris veikė prieš Lietuvą.

Paryžius, su Varšuvos pritarimu, bandė per Tautų Sąjungą sureguliuoti santykius tarp Lenkijos ir Lietuvos. To tarpininkavimo rezultatas - nepasisekęs žinomasis Hymans projektas. Vokietija buvo prieš Klaipėdos laisvo krašto idėją, nes Danzigo, laisvo miesto, praktika vokiečiams sudarė daug sunkumų ir jie nenorėjo dar vieno skaudulio Rytprūsių pašonėje.

Lietuva Klaipėdos krašte matė sau didelių pavojų, jei įvyktų sprendimas „laisvojo krašto naudai". Tad 1922 m. lapkričio pradžioje kilo mintis sukilti - atkreipti pasaulio dėmesį ir įrodyti, kad krašto dauguma nori jungtis prie Lietuvos, kai pasklido žinia, kad Paryžiuje priimtas tas „laisvojo" krašto sprendimas.

Susidarė Mažosios Lietuvos gelbėjimo komitetas, kuris Šilutėje viešai paskelbė sausio 9 d. savo veiklą; prieš tai užmezgė ryšius su Lietuva ir gavo pagalbą. J. Budriui ir E. Simonaičiui patikėtas sukilimo organizavimas. Daugelis, ypač ūkininkai ir darbininkai pritarė sukilėliams. Jonui Budriui buvo suteikta visa galia ir jis tapo vyriausiu sukilimo vadu. Jis paruošė trijų dalių sukilimo planą, kurį lietuviai pavyzdingai įvykdė. Iš Vokietijos buvo gautas patikinimas, kad jie patys suvaldys saviškius ir nekenks sukilėliams, ir net pageidavo, kad sukilėliai užimtu ir kitą tilto pusę Tilžės mieste.

Sumaniai paruošti sukilėliai trijomis kryptimis sausio 15-tą, po 12 val. naktį, pradėjo puolimus ir svarbiausias prancūzą sustiprinimas ties Sendvariu, kuris siejosi su miestu, pasidavė. Prefektūra turėjo iškeltas Santarvės - D. Britanijos, Prancūzijos, Italijos ir Japonijos - vėliavas. Sukilėlių granatai sprogus, tuoj virš tų 4 vėliavų pasirodė balta staltiesė - pasidavimo ženklas.

Po įvairių pasitarimų vyriausias vadas J. Budrys, kai Ambasarorių konferencija norėjo paskelbti atsišaukimą, kad ji imasi „atstatyti tvarką", J. Budrys jį konfiskavo ir neleido skelbti. Tuo metu Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto sudaryta E. Simonaičio direktorija perėmė krašto valdymą, kreipėsi notomis ir Santarvės valstybes ir sausio 19 d. paskelbė deklaraciją, kad Klaipėdos kraštas jungiasi su Lietuva. Vokiečiai pripažino jos autoritetą ir jų atstovas patarė savo vokiečiams nedaryti lietuviams jokių sunkumų. J. Budrys tuoj įsakė Lenkijos atstovui palikti Klaipėdos kraštą. Vokiečių gyventojai palankiai sutiko naują valdžią, o Budrys pašalino visus valdininkus, kurie buvo apleidę savo pareigas ir iki dekreto dienos negrįžo į darbą.

Sukilimo metu žuvo 20 savanorių - sukilėlių lietuvių, 2 prancūzai ir 1 policininkas. *(Plačiai apie tai rašė LE, XII).*

S. Tūbėnas

„RZECZPOSPOLITA" KLAIDINA: RUSIJAI PATAIKAUJA NE VILNIUS, O VARŠUVA

Jei Lenkijos laikraštyje „Rzeczpospolita" pasirodytų straipsnis, raginantis atkurti Žečpospolitą, sakyčiau – verta svarstyti, kad ir kaip ši idėja piktintų gausias polonofobų gretas. Jei pasirodytų straipsnis su priekaištas Lietuvai dėl nemeilės Rusijai, būtų galima lenkus suprasti: juk Maskvos ir Varšuvos santykiuose tvyro kone brežnevinio bučiavimosi dvasia. Bet „Rzeczpospolita" paskelbė straipsnį apie neva vis labiau prorusišką Lietuvos orientaciją.

„Prezidentaujant Valdui Adamkui ir Lech Kaczynski, abi šalys buvo laikomos griežčiausiomis ES kovotojomis santykiuose su Rusija. Dabar, vadovaujant išsilavinimą Leningrade gavusiai prezidentei Daliai Grybauskaitei, tarp Lietuvos ir Rusijos egzistuoja nebe žodinis šaltasis karas, o veikiau vėsioji taika", - tvirtina straipsnio autorius Jerzy Haszczynski. - „Daug požymių rodo, kad Vilnius norėtų visiškai šiltos taikos". („Młodszy brat, starszy brat i wielki brat").

Haszczynskis net nesivargina paaiškinti skaitytojams, kokie yra tie šiltosios taikos siekimo požymiai. Matyt, svarbiausias požymis – prezidentės D. Grybauskaitės studijos Leningrade. Štai toks „solidus" argumentas...

Kuo prezidentės D. Grybauskaitės ir Andriaus Kubiliaus vyriausybės vykdoma politika Haszczynski atrodo prorusiška? Gal tuo, kad ji grindžiama energetinės nepriklausomybės nuo Rusijos siekiniu? O gal tuo, kad D. Grybauskaitė per daug griežtai ragino NATO greičiau parengti Baltijos valstybių gynimo planus?

Kad ir kaip keistai atrodytų priekaištai Lietuvai dėl šiltosios taikos su Rusija, dar keisčiau atrodo tai, kad šiuos priekaištus žeria didžiojo rusų draugo Donald Tusk Lenkija. Haszczynski neklysta teigdamas, kad Lenkijos ir Lietuvos pozicija Rusijos atžvilgiu atrodė griežčiausia ES. Tačiau jis klaidina vaizduodamas neva pakitusią Lietuvos, o ne Lenkijos laikyseną.

Jei jau kalbame apie šiltąją taiką su Rusija, reikėtų mažų mažiausiai pripažinti, kad šilumos tiekėja yra Lenkija, o ne Lietuva. Varšuva pastaruoju metu labai stengiasi įtraukti Rusiją į vadinamąjį Veimaro trikampį, paverčiant jį keturkampiu. Tai yra kur kas tikroviškesnis šiltosios taikos požymis, nei Lietuvos politikų studijos Maskvoje ar Leningrade sovietmečiu.

Maža to, Lenkija yra kaip tik ta didžioji ES valstybė, kuri neriasi iš kailio, mėgindama iškovoti bevizį režimą Karaliaučiaus sričiai. Būtent Lenkijos Veimaro keturkampio politika ir bevizio režimo Karaliaučiaus sričiai prastūminėjimas demonstruoja, kaip rašo Tomas Misiūnas, „atšilusius santykius su Rusija".

2008 m. pradžioje Lenkijos užsienio reikalų ministras Radosław Sikorski vizito Maskvoje metu pareiškė, kad dėl planuoto JAV priešraketinio skydo bus konsultuojamasi su Kremliumi. Netrukus planai dislokuoti priešraketinį skydą Lenkijoje, kuriems, kaip žinome, aršiai priešinosi Maskva, buvo palaidoti.

2009 m. rugpjūčio 27–29 dienomis Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov lankėsi Lenkijos ambasadorių metiniame suvažiavime. Praėjus metams po Rusijos agresijos prieš Gruziją ES valstybės diplomatinis elitas nerado sau geresnio garbės svečio už valstybės-agresorės užsienio reikalų ministrą.

2010 m. rudenį S. Lavrov dukart lankėsi Varšuvoje. Tais pačiais metais Lenkijos ir Rusijos vicepremjerai Waldemar Pawliak ir Igor Sečin pasirašė susitarimą dėl rusiškų dujų tiekimo Lenkijai. Netrukus įvyko pirmasis Rusijos prezidento vizitas į Varšuvą po 9 metų pertraukos. Prezidentas Dmitrij Medvedev tuomet pareiškė, kad dviejų šalių santykiai akivaizdžiai tampa šiltesni.

Nieko panašaus apie Lietuvos ir Rusijos santykius iš Kremliaus šeimininkų pastaruoju metu negirdėjome. Kodėl Haszczynski mėgina ieškoti šiltosios taikos tarp Vilniaus ir Maskvos, kai Rusijos prezidentas atvirai kalba apie šiltąją taiką tarp Varšuvos ir Maskvos? Gal straipsnio „Rzeczpospolita" autorius tiesiog susipainiojo?

Haszczynski pagrįstai nuogąstauja dėl Maskvos pastangų stiprinti savo įtaką regione ES išgyvenamų sunkumų akivaizdoje. Jo požiūriu, Vilniaus ir Varšuvos nesutarimai tam atveria kelią: „Į šį nesiliaujantį jaunesniojo ir vyresniojo brolio ginčą jau daugelį metų kišasi didysis brolis".

Galima nesutikti su „vyresniojo ir jaunesniojo brolio" retorika, bet tai – smulkmena. Kur kas labiau verta dėmesio yra Haszczynski nuomonė apie tai, kas kaltas dėl „vyresniojo ir jaunesniojo brolio" ginčų. Kalta, jo teigimu, yra Lietuva, esą priimanti tautinėms mažumoms nepalankius įstatymus, apgaudinėjanti Varšuvą ir nevykdanti savo pažadų dėl lenkų mažumos teisių.

Jei straipsnio autoriui nuoširdžiai rūpėtų dvišaliai Lietuvos ir Lenkijos santykiai Rusijos įtakos kontekste, tai vertindamas Vilniaus ir Varšuvos nesutarimus jis mėgintų įžvelgti ir vienų, ir kitų klaidas, pripažintų, kad dalis kaltės tenka Varšuvai. Tačiau Haszczynski nerūpi Lietuvos argumentai: jis nedaro prielaidos, kad Vilniaus pozicija gali būti bent iš dalies teisinga. Jis net nesistengia atrodyti objektyvus. Jis tiki ir tikina, kad Varšuva yra apgaudinėjama, lenkų mažuma – skriaudžiama, o Vilnius – nesukalbamas.

Vis dėlto grįžkime prie pagrindinės Haszczynski straipsnio temos – Lietuvos ir Lenkijos santykių su „didžiuoju broliu". Kaip šiuo atžvilgiu vertintini Waldemar Tomaszewski ir LLRA diriguojami Lietuvos lenkai?

Tomaszewski jau paskelbė apie LLRA ir Rusų aljanso bendrą bloką artėjančiuose Seimo rinkimuose. Per savivaldybių tarybų rinkimus Vilniaus mieste lenkų ir rusų tautinių mažumų partijos jau dalyvavo išvien. Tomaszewski nesibodėjo bendradarbiauti su atvirai Kremlių liaupsinančiais politikais. Tarp LLRA

(Nukelta į 5 psl.)

ATSKLEISTAS SOVIETŲ SĄJUNGOS IR VOKIETIJOS VADOVŲ SĄMOKSLAS

Sausio 13-osios įvykiai Lietuvoje visai nesukrėtė nei tuomečio SSRS vadovo Michailo Gorbačiovo, nei Vokietijos kanclerio Helmuto Kohlio: abu vadovai telefonu ne sykį buvo aptarę galimą jėgos panaudojimą prieš Baltijos šalių gyventojus, mat jie vylėsi, kad trys Baltijos šalys nepasitrauks iš Sovietų Sąjungos.

Vokietijos savaitraštis „Der Spiegel" paviešino iki tol nežinomų telefoninių pokalbių išrašus, iš kurių matyti, kad dažnai dabar didvyriu laikomas ir pats save taip piešiantis tuometinis SSRS vadovas M.Gorbačiovas paskutinėmis SSRS žlugimo dienomis nebuvo toks jau kilnus, o galbūt net pats davė įsakymą važiuoti su tankais į minią, stovinčią prie Vilniaus televizijos bokšto. Ir netgi su tyliu Vakarų pritarimu, kurio, nors ir netiesioginio, M.Gorbačiovas telefonu sulaukė ir iš savo gero bičiulio Vokietijos kanclerio H.Kohlio, ir net iš JAV prezidento G.W.Busho.

Žinojo apie kruvinus planus

Beje, H.Kohlis – jokia išimtis. 1990–1991 m. Vakaruose beveik nebuvo politikų, kurie būtų patikėję, kad M.Gorbačiovas niekaip nesusijęs su kruvinais konfliktais sovietinėse respublikose – Gruzijoje, Kalnų Karabache, Lietuvoje. Tačiau niekas to nesureikšmino – Vakarų vadovams buvo daug svarbiau ne keliolika ar keliasdešimt žuvusiųjų, o tai, koks likimas laukia pačios klibėti pradėjusios Sovietų Sąjungos ir kaip galimas jos žlugimas paveiktų pasaulio geopolitiką.

Tad visi sutartinai apsimetėliškai linksėjo, kai M.Gorbačiovas postringavo, kad buvo giliai sukrėstas, sužinojęs apie sausio 13-osios įvykius Vilniuje. Esą apie juos jis apskritai išgirdo tik praėjus 6 valandoms ir neturįs žalio supratimo, kas davė įsakymą tankams traiškyti beginklius žmones.

Apsimetinėjo jis ir tuomet, kai 1991-ųjų sausį aiškino, kad palaiko tautų apsisprendimo teisę, bet kartu spaudžiamas kariškių ir spec. tarnybų, darė viską, kad Lietuva išliktų SSRS sudėtyje. Kaip kitaip pavadinti tai, kad jis nė neabejodamas pritarė ir Lietuvoje buvusių Komunistų partijos atstovų bei KGB tarnautojų prašymams atsiųsti į Lietuvą karinį pastiprinimą, – visai taip pat, kaip anksčiau Budapešte ar Prahoje. Apie tai puikiai žinojo ir Vakarų politikai.

Pavyzdžiui, paaiškėjo, kad likus dviem dienoms iki kruvinų įvykių prie Vilniaus televizijos bokšto, tuometiniam JAV prezidentui George'ui W.Bushui M.Gorbačiovas telefonu nė nemirksėdamas aiškino, kokiomis aplinkybėmis SSRS pajėgos imtųsi kruvino darbo, o G.W.Bushas apsimetinėjo, kad to negirdi.

G.W.Bushas: *„Man kelia nerimą jūsų vidinės problemos. Kaip žmogus iš šalies galiu pasakyti tik tiek: jei jums pavyks išvengti jėgos panaudojimo, tai lems jūsų santykius su mumis. Ir ne tik su mumis."*

M.Gorbačiovas: *„Įsikišime tik kilus kruviniems susirėmimams arba tokiems neramumams, kurie keltų pavojų ne tik mūsų konstitucijai, bet ir žmonių gyvybėms. Jaučiu didelį spaudimą Lietuvoje įvesti prezidentinę kontrolę. Vis dar susilaikau, ir tik kilus labai rimtai grėsmei imsiuosi priemonių."*

Į šiuos žodžius, kuriuose tik kurčias nebūtų išgirdęs pasiryžimo susidoroti su laisvės užsimaniusiais nepaklusniaisiais, G.W.Bushas neatsakė nieko, tarsi nebūtų jų nugirdęs, o vėliau dievagojosi, kad įvykiai Vilniuje jam buvo tikras akibrokštas, su kuriuo kilnusis M.Gorbačiovas negalįs turėti nieko bendro.

Tačiau didžiausias apsimetėlis tuo metu, kaip aiškėja iš dokumentų, buvo Vokietijos kancleris H.Kohlis. Viešai jis nepaliaudamas aiškino, kad kiekviena tauta esą turi teisę apsispręsti dėl nepriklausomybės. Tačiau savo draugui Michailui, į kurį kreipdavosi vardu, sakydavo „tu" ir susitikęs eidavo kavos į mėgstamą Berlyno restoranėlį, jis niekada nepasakė nė vieno priekaišto.

Štai praėjus penkioms dienoms po kruvinų įvykių Vilniuje, jųdviejų pokalbyje nebuvo juntama nei apgailestavimo, nei nusivylimo, nei kaltės ar kaltinimo. Apskritai kruvini įvykiai Lietuvoje buvo paminėti tik lyg tarp kitko, ir nė vienas iš dviejų politikų to nė kiek nesureikšmino.

M.Gorbačiovas: *„Dabar visi klausia: ar Gorbačiovas keičia kursą? Ar jis pasuko į dešinę? Sakau nuoširdžiai: kurso mes nekeisime."*

H.Kohlis: *„Kaip politikas, visiškai suprantu, kad būna momentų, kai įsikišimas neišvengiamas, jei reikia pasiekti tam tikrą politinį tikslą."*

M.Gorbačiovas: *„Helmutai, man žinomas tavo vertinimas ir aš jį labai gerbiu. Viso geriausio."*

Taigi lakoniškai, lyg kalbėtų apie orą, N.Gorbačiovas ir H.Kohlis be jokio jaudulio ar nuostabos pasikalbėjo apie įvykius, nusinešusius 14 žmonių gyvybes, ir padėjo ragelį. Jųdviejų draugystei tai nemetė nė menkiausio šešėlio, nors akivaizdu, kad M.Gorbačiovas nė nebandė išsiginti, jog nėra susijęs su kruvinaisiais įvykiais, o H.Kohlis – kad jį toks ramus M.Gorbačiovo tonas nustebino.

Sovietų Sąjungos vadovas Michail Gorbačiov (k.) apie galimą jėgos panaudojimą Vilniuje 1990 metų sausį iš anksto kalbėjosi su Vokietijos kancleriu Helmut Kohl. *AP*

Prarado bendražygių simpatijas

Vis dėlto, kai Vakarų politikai apsimetėliškai tapšnojo M.Gorbačiovui per petį ir vaizdavo, kad nieko neįvyko, artimiausi M.Gorbačiovo bičiuliai ir bendražygiai įvykius Vilniuje suprato kaip tikrą M.Gorbačiovo išdavystę ir silpnumą.

Didžiausias smūgis M.Gorbačiovui buvo tai, kad nuo jo nusigręžė ilgametis bendražygis Anatolijus Černyševas. Savo dienoraštyje šis parašė vieną vienintelį, bet viską pasakantį sakinį: „Michailas palaiko tuos, kurie įvykdė žudynes Vilniuje."

Iš karto po sausio įvykių savo sekretorei A.Černyševas padiktavo M.Gorbačiovui skirtą atsisveikinimą primenantį laišką, kuriame negailėjo priekaištų, kaltinimų ir atviros paniekos.

„Michailai Sergejevičiau! Tavo kalba, pasakyta Aukščiausiojoje Taryboje, nebuvo panaši į didingą pasisakymą. Tai buvo tik sutrikusi, mikčiojanti kalba. Tu net nežinai, ką žmonės apie tave mano ir kalba – gatvėse, parduotuvėse, troleibusuose. Viskas, apie ką jie kalba, yra „Gorbačiovas ir jo klika". Tu sakydavai, kad nori pakeisti pasaulį, bet dabar tu jį naikini pats savo rankomis."

A.Černyševo sekretorė šį tekstą klusniai surašė. Tačiau supratusi, apie ką jis, vietoj to, kad įteiktų M.Gorbačiovui, laišką ji paslėpė seife – dienos šviesą šis laiškas vėl išvydo tik po 20 metų ir, matyt, 80-metį šiemet atšventusiam M.Gorbačiovui nėra džiugu jį skaityti spaudoje. Juolab kad jis pats jau du dešimtmečius mėgaujasi didvyrio, suskaldžiusio SSRS, aureole ir slepia bet kokius paskutinių Sovietų Sąjungos dienų susirašinėjimus. „Der Spiegel" analitikai neabejoja, kad visa tai – tik tam, kad nepaaiškėtų, jog M.Gorbačiovo dorybė – tik įvaizdis ar kaukė.

Sąmokslas prieš Baltijos valstybes

Kodėl M.Gorbačiovas įvykius ir savo „nuopelnus" piešė tik gražiomis spalvomis, savaime aišku. Tačiau kodėl tą patį darė Vakarų vadovai, ypač H.Kohlis?

„Der Spiegel" primena, kad Vokietijos kancleris jautėsi labai skolingas M.Gorbačiovui. Pirmiausia – dėl to, kad pastarasis 1989-ųjų rudenį prasidėjus Rytų Vokietijos griūčiai sutiko neįvesti tankų į Rytų Berlyną. M.Gorbačiovas neprieštaravo ir Vokietijos susivienijimui. Priblokšdamas kitus SSRS politikus, M.Gorbačiovas neprieštaravo net tam, kad susivienijusi Vokietija įstotų į NATO.

Taigi 1991-aisiais H.Kohliui pasitaikė proga atsidėkoti savo draugužiui. Juolab kad M.Gorbačiovui H.Kohlis buvo tarsi paskutinė viltis. Jis bemat pamiršo, kad 1989-aisiais H.Kohlį viešai pavadino provincialiu ir ne itin intelektualiu lyderiu, kurio vienintelė stiprioji pusė – paprastų žmonių palaikymas. Kitaip tariant, tarp eilučių jis pasakė, jog H.Kohlis – ne tas politikas, kurio nuomonės reikia paisyti tarptautinėje arenoje.

Tačiau po dvejų metų būtent H.Kohlis tapo savotišku M.Gorbačiovo atstovu spaudai. Būtent per jį Rugpjūčio pučo, o vėliau SSRS griūties metu M.Gorbačiovas pasauliui mėgino pranešti, kad tebėra įtakingas ir stiprus lyderis. O H.Kohlis negailėjo viešuosius ryšius primenančių patarimų, kaip tokį įvaizdį palaikyti, ir netgi sudarė su M.Gorbačiovu sąmokslą – išgelbėti SSRS lyderio įvaizdį, paaukojant Baltijos šalių laisvę.

M.Gorbačiovas: *„Amerikiečiai kalba apie „Gorbačiovo situaciją". Svarbu, kad jie žinotų, jog ta situacija yra stabili."*

H.Kohlis: *„Michailai, svarbiausia parodyti, kad situacija kontroliuojama būtent Baltijos šalyse. Čia turi sutelkti visą dėmesį. Turėk omenyje, kad jėga tu jų Sąjungoje neišlaikysi. Todėl labai svarbu įtikinti pačias Baltijos valstybes, kad jos neturi jokio kito pasirinkimo, tik tokį, kurį diktuoja jūsų konstitucija. Tą patį Vakarams pranešiu ir aš."*

Būtent šį sąmokslišką dialogą tarp M.Gorbačiovo ir H.Kohlio, įvykusį 1990-ųjų vasarą, „Der Spiegel" laiko reikšmingiausiu ir galbūt skandalingiausiu. Mat būtent jis atskleidžia, kad nei M.Gorbačiovas, nei H.Kohlis niekada nenorėjo, kad Baltijos šalys pasitrauktų iš Sovietų Sąjungos ir mėgino tam sukliudyti. Šiame kontekste nebestebina ir tai, kad į Vilnių buvo pasiųsti tankai ir kad jie tarsi niekieno neliepiami ėmė važiuoti į laisvės reikalaujančią minią. Už visų šių įvykių slėpėsi desperatiškas M.Gorbačiovo mėginimas griebtis bet ko, netgi kruvinų priemonių, kad tik nenukentėtų jo šventuoliškas įvaizdis tiek tėvynėje, tiek Vakaruose. ***veidas.lt***

LIETUVIAI, IŠGELBĖJĘ ŽYDŲ GYVYBĘ

ALFONSAS SVIDERSKIS (1915-1986)

Darbininkas, Kaunas

APDOVANOTAS PASAULIO TAUTŲ TEISUOLIO ATMINIMO MEDALIU IR GARBĖS RAŠTU (1980)

Alfonsas Sviderskis (1956 m.)

Stumdamas priešais save vaikišką vežimėlį, žmogus tolo nuo geto tvoros. Greičiau, greičiau namo! Ausyse tebeskambėjo švelnus, geras žmonos balsas: „Auginkim šitą mergaitę, Alfonsai. Bus Romukui draugė". Bet argi namuose bus lengviau, argi bus saugiau - juk vežimėlyje svetimas vaikas, maža žydaitė, ir už jos slėpimą gali sušaudyti visą šeimą. „Saugok ją, Sviderski", - vietoj atsisveikinimo teištarė tas žmogus. Bet ir Alfonsas, ir jo žmona jau buvo apsisprendę - Rūtelė liko pas juos.

Slogūs, nerimo kupini mėnesiai, metai slinko, ir niekas dar nežinojo, kada .pasibaigs karas ir kas jį laimės. 1944 metų pavasarį, kai žinios iš fronto jau leido tikėtis, jog atomazga arti, Alfonsas išvažiavo į Vilijampolę su reikalais. Iš geto teritorijos per garsiakalbį sklido trankios muzikos garsai, bet jie negalėjo nuslopinti širdį veriančių klyksmų. Alfonsas matė, kaip budeliai, apsikarstę ginklais, vilko iš namų pusnuogius vaikus ir tarsi pliauskas svaidė į sunkvežimius. Tas vaizdas visam gyvenimui įsirėžė į jo atmintį. Ir kiekvieną sykį, žiūrėdamas į Rūtelę, Alfonsas pasibaisėdamas galvojo: ji galėjo būti viena iš anųjų.

Bėda, kaip žinia, viena nevaikšto - Sviderskių sodyboje laikinai įsikūrė hitlerininkų štabas. Tačiau ir šeimininkas nebuvo pėsčias: jau prieš tai buvo iškasęs netoli namo slėptuvę. Dirbo atsargiai, naktimis, net senelis jo tėvas nežinojo tikrosios tos slėptuvės paskirties. Tėvo ramybę reikėjo ypač tausoti - nuo pat karo pradžios šeima neturėjo jokių žinių iš jaunesniojo brolio Stasio, Druskininkų pionierių stovyklos vadovo. „Žiūrėk, neužtrauk šeimai kokios nelaimės", - retsykiais palinguodavo galva tėvas. O kai vokiečiai jau buvo pasitraukę, ir iš bunkerio, merkdamiesi nuo akinančios saulės, išlindo broliai Levas ir Meilachas Vinikai, o įkandin jų - Rūtelės tėvas Karnovskis, senelis aiktelėjo: šitokie reikalai pačioje hitlerininkų panosėje! Bet sielos gilumoje buvo patenkintas: šaunuolis Alfonsas, nepadarė gėdos Sviderskių giminei.

- Buvo naudos ir iš fašistų, - pajuokavo sūnus. -Užsidega šviesą ir nė nenutuokia, kad tuo pačiu įsižiebia lemputės ir bunkeryje. Aš juk buvau nutiesęs laidus po žeme.

Iš leidinio „Gyvybę ir duoną nešančios rankos".

ŽINIA LIETUVAI IR PASAULIUI

Kovo 11-ajai skirto paminklo „Žinia" atidengimas 2011 m. sausio 8 d. ***LRS***

Žodis žinia, reiškiantis pranešimą apie įvykį, reikalą, naujieną, informaciją, gali būti svarbi, reikšminga, gali būti nesvarbi, nereikšminga. Antai kasmet pirmąją Kalėdų ir Velykų dieną katalikų Bažnyčios vadovas skelbia tradicinį kreipimąsi „Urbi et Orbi" (Miestui ir pasauliui), pranešdamas itin svarbią tikinčiųjų pasauliui žinią apie Kristaus gimimą ir prisikėlimą. Žinios apie Kristaus gimimą ir prisikėlimą yra įamžintos skulptūrose, paveiksluose bei kitokiuose medžiaginiuose pavidaluose.

Lietuvių tautos gimimas yra istorijos gelmių slėpinys, tačiau Lietuvos valstybės gimimas, nepriklausomybės praradimai ir prisikėlimai yra užfiksuoti istorijoje. Vasario 16-osios Lietuvos prisikėlimą simbolizuoja skulptorių Juozo Zikaro Laisvės paminklas Kaune, Antano Aleksandravičiaus Laisvės angelas Alytuje bei kiti, kitose vietose simboliniai ženklai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę 1918 metais, 1922 m. kilo idėja Kaune, tuometinėje laikinojoje sostinėje, pastatyti Kristaus prisikėlimo bažnyčią kaip padėkos Dievui už atgautą laisvę simbolį. Bažnyčia buvo pastatydinta pagal latvių kilmės inžinieriaus Karolio Reisono projektą 1940 m., sovietmečiu patalpos naudotos gamyklai, todėl užbaigta ir pašventinta 2004 m.

Galime tarti, kad žinia apie 1918 m. vasario 16 d. įvykusį Lietuvos prisikėlimą medžiaginiais pavidalais yra pakankamai įamžinta. O kaip su 1990 m. kovo 11 dienos žinia?

Prieš metus, 2011 m. sausio 8 dieną prie Seimo vyko renginiai, skirti Parlamento gynybai 1991 metais paminėti. Minint šią progą ir Lietuvos Laisvės kovotojų sąjungos (LLKS) 70-metį, Šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, o prie Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos buvo atidengtas ir pašventintas Kovo 11-ajai skirtas paminklas „Žinia". Idėja įamžinti 1990-ųjų Lietuvos prisikėlimą greta Seimo kilo pirmajam prisikėlusios Lietuvos Respublikos vadovui Vytautui Landsbergiui. Paminklas buvo pastatydintas LLKS rūpesčiu valstybės lėšomis. Skulptūra, autoriaus Kęstučio Patamsio (1939-2007) pavadinta „Žinia", vaizduoja jauną moterį, išraiškingai į dangų iškeltose rankose laikančią lanką ir šaunančią strėlę; ji praneša Lietuvai ir pasauliui labai svarbią istorinę žinią.

Sustok, praeivi, suvok ir pagerbk šią svarbią ŽINIĄ!

Algimantas Zolubas

(Atkelta iš 3 psl.)

„RZECZPOSPOLITA"...

bendražygių į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą pateko net SSRS KGB karininkas.

Norėtųsi paklausti Haszczynski: kieno politika yra prorusiška – Lietuvos ar lenkų mažumos balsus susižeriančios LLRA su sovietiniais saugumiečiais tarp jos politinių bendražygių? Rusijos užsienio reikalų ministerija pernai paskelbė ataskaitą apie žmogaus teisių padėtį kai kuriose pasaulio valstybėse, tarp jų ir Lietuvoje. Pasak šios ataskaitos, Lietuvoje diskriminuojamos tautinės mažumos. Žodis į žodį – Lenkijos priekaištas. Įdomu – kurie nuo kurių nusirašinėja?..

Ataskaitoje, be kita ko, sakoma, jog Lietuvos istorinės pretenzijos Rusijai neapsiriboja sovietiniu laikotarpiu – aktyviai plėtojama 1831 m. sukilimo „prieš carizmą" tema. Šiuo atžvilgiu kažkaip nebesueina galai: **lenkai mėgina sakyti, kad Lietuva – prorusiška, o Rusijos URM tvirtina, kad prolenkiška...**

Kaip teigia politologas Nerijus Maliukevičius, Rusijos URM ataskaitoje matyti siekis pasinaudoti vadinamąja „lenkų korta". Kadangi Lietuvoje nėra daug rusų kilmės piliečių, tai siekdama savo užsienio politikos tikslų Rusija naudojasi lenkų tautine mažuma. Kodėl Haszczynski įžvelgia šiltąją taiką tarp Lietuvos ir Rusijos, kai Maskva taip akivaizdžiai demonstruoja priešiškumą Vilniui ir sutarimą su Varšuva lenkų mažumos Lietuvoje klausimu? Ar jis nemato, ar tiesiog nenori matyti, kam labiausiai naudinga Tomaszewski politika ir su kuo šis personažas bendradarbiauja?

Vladimiras Laučius, *delfi.lt*

Iš Kanados išsiųsti keturi Rusijos ambasados darbuotojai, įtariami šnipinėjimu. Tai sausio 20 d. pranešė *„CTV News"*. Kanados televizijos kanalas skelbia dviejų diplomatų pavardes. Tai – karo atašė padėjėjas pulkininkas Dmitrij Fedorčatenka ir Konstantin Kolpakov, kurio pareigos nenurodomos. Rusijos ambasada neigia savo darbuotojų išsiuntimo faktą ir tvirtina, kad jie išvyko pasibaigus jų darbo terminui.

VALDOVŲ RŪMŲ MUZIEJUS GAVO VERTINGĄ DOVANĄ

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai Vilniuje.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų biblioteką papildė bemaž 1.5 tūkst. knygų iš LDK istorijos tyrinėtojo Mečislovo Jučo asmeninio rinkinio.

Iš ilgamečio Vilniaus universiteto profesoriaus habilituoto daktaro M. Jučo asmeninio rinkinio dovanotų knygų nemaža dalis priklausė žymiam Lietuvos bei išeivijos istorikui, garsiosios „Lietuvos istorijos" (1936) redaktoriui, profesoriui Adolfui Šapokai (1906–1961). Knygos sovietmečiu buvo išsaugotos, o dabar perduotos Valdovų rūmų muziejaus bibliotekai. Jos netrukus bus prieinamos naudotis visiems besidomintiesiems, rašoma Valdovų rūmų komunikacijos skyriaus informaciniame pranešime.

„Valdovų rūmų muziejaus bibliotekoje yra nemažai leidinių, kurių neturi jokia kita biblioteka Lietuvoje, – teigia institucijos direktorius dr. Vydas Dolinskas. – O vieno autoritetingiausių, pasaulio mokslininkų aukštai vertinamo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos tyrinėtojo Mečislovo Jučo padovanotus leidinius laikome išskirtine dovana, kuri turiningai ir prasmingai praturtino Valdovų rūmų muziejaus bibliotekos rinkinius."

Pasak V. Dolinsko, įdomus ir paslaptingas istoriko A. Šapokos bibliotekos knygų kelias iki Valdovų rūmų muziejaus lentynų. Tai 400 Lietuvos istorijos veikalų lenkų, rusų, vokiečių, lietuvių ir kitomis kalbomis, tarp kurių yra vertingų XIX a.–XX a. pradžios leidinių. A. Šapokos knygas Kaune išsaugojęs asmuo, kuris pageidavo išlikti nežinomas, sovietiniais metais slapta pasiūlė prof. M. Jučui jas perimti bei toliau saugoti.

Profesorius namo parsivežė apie 400 knygų, tačiau greitai sulaukė Valstybės saugumo komiteto (KGB) kvietimo atvykti į apklausą. Kadangi M. Jučas tuo metu buvo bene vienintelis mokslininkas, sistemingai tyrinėjęs vien senosios Lietuvos istoriją, KGB nenustatė jokių galimų grėsmių ir leido pasilikti tuo metu jau emigravusio A. Šapokos biblioteką, tačiau prigrasino, kad profesorius niekam apie tai nepasakotų, knygų neskolintų, o naudotųsi jomis išimtinai savo tiriamajam darbui.

Po ilgų dešimtmečių išsaugota A. Šapokos istorinės bibliotekos dalis kartu su gausia prof. M. Jučo biblioteka padovanota Valdovų rūmų muziejui.

Savo sutikimą, kad A. Šapokos knygos būtų padovanotos Valdovų rūmų muziejaus bibliotekai, atsiuntė Kanadoje gyvenantys profesoriaus anūkai Liana Šipelis ir Vitas Šipelis bei žentas Vitolis Šipelis. Dovanojimo dokumentus padėjo sutvarkyti A. Šapokos giminaičiai – Didžiojoje Britanijoje istorijos studijas doktorantūroje tęsiantis Mindaugas ir jo tėvas Gintautas Šapokos.

Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų biblioteka pradėta formuoti prieš keliolika metų Lietuvos dailės muziejuje ir Pilių tyrimų centre „Lietuvos pilys". **Šiuo metu jau sukaupta per 5 tūkst. knygų.** Biblioteka yra viešai prieinama visiems Lietuvos žmonėms per LIBIS elektroninį katalogą, taip pat leidinius galima skaityti ir pačioje Valdovų rūmų muziejaus bibliotekoje.

Valdovų rūmų muziejaus bibliotekoje kaupiama speciali, mokslinė literatūra apie Lietuvos ir Lenkijos istoriją, Europos architektūros paminklus ir istorines rezidencijas, archeologiją bei istorines asmenybes, kultūros ir meno raidą, muziejų veiklą, taip pat istorinių šaltinių publikacijos. Savo asmenines bibliotekas arba jų dalis Valdovų rūmų muziejui jau yra padovanoję archeologai habil. dr. Adolfas Tautavičius, habil. dr. Vytautas Urbanavičius, architektūros istorikai dr. Napalys Kitkauskas, prof. Stasys Abramauskas ir paveldosaugininkas Vytautas Paulaitis. Muziejaus darbuotojai nuoširdžiai dėkoja visiems bibliotekos rinkinių gausintojams.

(Nukelta į 9 psl.)

ŽVALGYBOS PULKININKAI

Doc. dr. Arvydas Anušauskas

II dalis

Toks kariškio vaizdas neabejotinai reiškė, kad buvo sąmoningai sudaromos žeminančios kalinimo sąlygos. Daugiau fotografijų nebebuvo.

Nesyk traukiniais iš Kauno traukę svetur – mokytis, atostogauti ar vykdyti užduočių, šįkart į tardymus Maskvoje trys Lietuvos karinės žvalgybos pulkininkai pajudėjo uždaryti atskirame vagone kaip ypatingi kaliniai. Lefortovo kalėjime jų laukė akistata su pagarsėjusiu NKVD tardymo dalies pareigūnu Boris Rodos. Rodos tardė Raudonosios armijos elitą: Čiubar, Postyšev, Kosarev, Loktionov, Ryčiagov, Štern, Smuškevič ir kitus. Visi jie kankinami pripažino primestus kaltinimus ir buvo sušaudyti. Išskirtinai efektingi Rodos tardymo metodai nuvertėjo tik mirus Stalinui, kai diktatoriaus kultą sugriovęs Nikita Chruščiov liepė pagaliau sušaudyti patį Rodos.

Bet gūdžiais 1940 m. Rodos išgyveno pakilimą. Rugpjūčio 3 d., kai su juo susitiko Dulksnys, Kirlys ir Matusaitis, Maskvoje buvo ir daugiau lietuvių, net pačiame Kremliuje. Vadinamojo Liaudies seimo atstovai Lietuvos vardu prašėsi priimami į draugišką Sovietų Sąjungą. Tuo metu Lefortov kalėjime lietuvių žvalgybininkai buvo gniuždomi ir daužomi, tardomi apie artimuosius, gyvenimą Rusijoje, apie antisovietinę agentūrą, Vokietijos ir Prancūzijos žvalgybas Lietuvoje ir t. t.

Trys pulkininkai Lietuvos karinei žvalgybai buvo paaukoję nemažą dalį gyvenimo. Juozas Matusaitis tarnavo 21 metus, Petras Kirlys 19, o Konstantinas Dulksnys vien 2-ojo skyriaus viršininko poste dirbo kone 6 metus. Tačiau paskutinė jų auka tarnybai buvo dar didesnė – tai jų visų gyvybės. Mirties bausmė įvykdyta neįrodžius kaltės. Todėl jų veiklą stengtasi ištrinti iš atminties, o mirtį įslaptinti. Tačiau pulkininkų pėdsakai pernelyg gilūs, kad bėgant metams sudiltų. Keli epizodai iš jų tardymų ir žvalgybos veiklos padeda atskleisti, ką jie iš tiesų dirbo Lietuvoje ir už ką buvo pasmerkti Maskvoje.

Plk. ltn. Juozas Matušaitis (1897-1941). Savanoris nuo 1919 m., Nepriklausomybės kovų dalyvis. Nuo 1920 m. – Generalinio štabo Žvalgybos skyriaus, vėliau Informacijų skyriaus ypatingų reikalų karininkas, slaptos agentūros vedėjo padėjėjas. Nuo 1936 m. – Žvalgybos ir kontržvalgybos dalies ypatingų reikalų karininkas. 1940 m. liepos 18 d. suimtas ir išvežtas į Maskvą, kitąmet sušaudytas.

Juozas Matusaitis karinėje žvalgyboje pradėjo dirbti anksčiausiai ir susidūrė su vienu pirmųjų iššūkių Lietuvos kontržvalgybininkams, dar 1919 m. pavasarį. Buvo pastebėta, kad Vilniaus krašte telkiamos lenkų pajėgos. Besikurianti Lietuvos kontržvalgyba stokojo žinių, bet žūtbūt turėjo jų gauti, nes lenkų karinė organizacija siekė ne tik vykdyti karinį-politinį šnipinėjimą, bet ir parengti sukilimą Lietuvoje.

Lietuvos kontržvalgyba įgaliojo šalies komendantūras sulaikyti bet kurį įtariamąjį. Valstybės įstaigoms nurodyta pranešti „apie visus asmenis, įtariamus neteisėtame ar špionažo veikime". Bet šitaip nieko nepasiekta. Tik 1919 m. rugpjūčio 28-29 d. Žvalgybos skyrius suėmė net 200 įtariamųjų ir taip pakirto lenkų karinės organizacijos (POW) planus. Kaune buvo rasti šifruoti organizacijos narių sąrašai. Pavyko ir kita, jauno žvalgybos leitenanto Juozo Matusaičio surengta kontržvalgybos operacija. Joje ypač pasižymėjo garsiausia Lietuvos agentė moteris – Marcelė Kubiliūtė, slapyvardžiu Elza.

1919 m. lenkų Vilniuje gyvenusi knygyno darbuotoja 21 m. Marcelė Kubiliūtė per policijos tarnautoją susisiekė su Lietuvos karine žvalgyba. Kaip rezidentę ją užverbavo ir jos darbui Vilniuje vadovavo tuometinis leitenantas Juozas Matusaitis. Jie bendravo per tarpininkus ir akis į akį susitiko tik porą kartų.

Tapusi rezidente, Marcelė Kubiliūtė-Elza duomenis iš Vilniaus į Kauną dažnai perduodavo per skalbėją Oną Mikalauskaitę, kuri buvo užverbuota ryšininke. Pirmoji didesnė sėkmė buvo Elzos pažintis su lenkų kariuomenėje tarnaujančiu cenzoriumi Petru Vrublevskiu. Jis užsiminė žinąs apie lenkų karines užmačias Lietuvoje ir galįs jas perduoti už atlyginimą. Veikiai iš lenkų karinės organizacijos Vilniaus apygardos archyvo dingo ir Kaune atsidūrė 66 pogrindininkų sąrašas. Prasidėjo nauji suėmimai.

Remiantis medžiaga, kurią padėjo išgauti žvalgybininko Matusaičio vadovaujama agentė Kubiliūtė, 1919 m. rugsėjį suimtas POW Kauno apygardos vadas. Slapta antivalstybinė organizacija iširo. Išsiaiškinta, kad jos Kauno apygarda veikė lyg lenkų agentūros centras, nes iš jos Lenkijos kariuomenės vadovybė gaudavo „smulkių smulkiausių žinių apie Lietuvos padėtį (...), apie kariuomenės organizavimąsi (...) ir apskritai apie kiekvieną, kad ir menkiausią, Lietuvos valstybinio gyvenimo apsireiškimą".

Vėliau, prasidėjus atviriems šimtus gyvybių nusinešusiems lietuvių ir lenkų karinių pajėgų susirėmimams, Lietuvos kariuomenė dėl savo užnugario galėjo būti palyginti rami – tokių galingų antivalstybinių karinių organizacijų daugiau nebuvo.

(Bus daugiau)

Pianistės Agnės Radzevičiūtės ir smuikininkės Barboros Valiukevičiūtės koncertas įvyks vasario 11 d. šeštadienį, 6:30 val vak., Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre. Muzikantės yra daugelio Lietuvos ir tarptautinių konkursų laureatės, šiuo metu studijuoja Manhattan School of Music, New York. Viešnagei Čikagoje Agnė ir Barbora parengė geriausių kūrinių programą. Amerikos lietuvių taryba maloniai kviečia visus dalyvauti. Auka $20.00. Koncerto pelnas bus skiriamas paremti Jungtinio Pabaltiečių Komiteto visuomeninę veiklą, Washington DC. ***Amerikos Lietuvių Tarybos inf.***

SIŪLYKIME KANDIDATUS Į JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATSTOVUS PLB XIV SEIME

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XIV Seimas šaukiamas Vilniuje 2012 m. rugpjūčio 7-10 d. JAV Lietuvių Bendruomenei Seime gali atstovauti 30 atstovų, kuriuos išrinks JAV LB XIX Taryba.

JAV LB Tarybos nutarimu, kandidatus gali siūlyti bent du JAV LB nariai. Pasiūlymus siųsti iki 2012 m. kovo 1 d. JAV LB rinkimų komisijos pirmininkei Janinai Udrienei el. paštu udrys@sbcglobal.net arba adresu 31220 Country Ridge Cr., Farmington Hills, MI 48331. Daugiau informacijos galima gauti tel. 248-788-3417.

Kiekvienas siūlomas kandidatas turi raštiškai sutikti:

1. Vykti į PLB Seimą Vilniuje ir susimokėti visas kelionės, apsistojimo ir pragyvenimo išlaidas (pagal JAV IRS nuostatus kelionės ir apsistojimo, bet ne pragyvenimo išlaidas galima nusirašyti nuo pajamų mokesčių).

2. Dalyvauti visuose PLB Seimo posėdžiuose.

Už JAV LB XIX Tarybos trečioje sesijoje jau pasiūlytus ir visus kitus siūlomus kandidatus korespondencinis JAV LB XIX Tarybos narių balsavimas vyks nuo 2012 m. kovo 15 iki 30 dienos. 30 kandidatų, surinkusių daugiausiai balsų, taps JAV LB atstovais PLB Seime.

Jeigu išrinktas JAV LB atstovas dėl rimtos priežasties negali dalyvauti PLB Seime, jis privalo apie tai kuo skubiau pranešti raštu JAV LB XIX Tarybos prezidiumui aukščiau nurodytu adresu. Vietoje jų dalyvauti PLB Seime bus kviečiamas kitas daugiausiai balsų surinkęs kandidatas. Yra labai svarbu, kad JAV LB būtų atsakingai atstovaujama PLB Seime.

JAV LB XIX Tarybos prezidiumas

LIETUVOS DIPLOMATINĖS ATSTOVYBĖS WASHINGTONE, NEW YORKE, CHICAGOJE MINĖJO LAISVĖS GYNĖJŲ DIENĄ

Sausio 13-ąją Lietuvos ambasados JAV, Estijoje ir generalinis konsulatas Chicago prisijungė prie akcijos „Atmintis gyva, nes liudija", kurios metu atstovybių languose įžiebė aukų atminimui skirtas žvakes, Tbilisyje lietuvių bendruomenės Gruzijoje nariai dalijosi prisiminimais apie 1991 metų sausio įvykius, New York ir Talino lietuviai Laisvės gynėjų dieną paminėjo šv. Mišiomis. Šv. Mišias New York švč. Mergelės Marijos apreiškimo bažnyčioje sausio 15 dieną aukojo kunigas Vytautas Volertas.

Jų metu buvo skaitomos Sausio 13-osios aukų biografijų ištraukos, įnešti ir prie altoriaus pastatyti jų portretai, uždegtos atminimo žvakės.

Vėliau tautiečiai rinkosi į JAV lietuvių bendruomenės New York apygardos ir Lietuvos generalinio konsulato New York organizuotą minėjimą.

Lietuvos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas kalbėjo apie valstybės atgimimo istoriją, 1991-ųjų sausio įvykių reikšmę ir išmoktas istorines pilietiškumo pamokas.

„Tą sausio naktį aiškiai pamatėme, kaip Lietuvos žmonių tiesos ir meilės tėvynei galia įveikė sovietinės agresijos atakas. Savo susitelkimu ir tikėjimu mes sugebėjome atverti laisvės kelius ir kitoms tautoms", - sakė V.Sarapinas.

Renginio metu buvo rodomas Algio Kuzmicko dokumentinis filmas „Nežinomi didvyriai". ***LR URM inf.***

Praeityje garsų dainininką Liutaurą Čepracką Lietuvos Liustracijos komisija pripažino **bendradarbiavus su sovietų saugumu**. Komisijos turimais duomenimis, „Karvelio" slapyvardį turėjęs dainininkas turėjo užduotį „prižiūrėti" svečius iš užsienio bei ansamblių „Nerija" bei „Oktava" muzikantus. 1992 metais į JAV emigravęs L.Čeprackas bendrauti su komisija nepanoro. Byloje yra išlikusios jo rašytos ataskaitos. ***ELTA***

Kviečiam stažuotis 2012 vasarai!

LISS
DIRBK IR TOBULINK STUDIJAS

JAV Lietuvių Bendruomenės
Lietuvių Išeivijos Studentų Stažuotė

JAV ir Kanados lietuvių kilmės universiteto studentai ar tik ką baigę studijas yra kviečiami stažuotis Lietuvoje savo specialybėse.
Nuo medicinos, socialinių darbų, tarptautinių studijų, verslo iki įvairių menų, studentai patirs lietuvišką gyvenimą, kultūrą, kalbą ir kasdieninias darbo dienas šioje 6ių savaičių programoje
Studentai uždirbs 5 universitetinius kreditus -- per LISS bendrystę su Vytauto Didžiojo Universitetu.

Datos yra nuo liepos 6tos iki rugpiūčio 18tos, 2012.
LISS priima prašymus dalyvauti iki ~~sausio 31mos 2012~~
— pratesta iki vasario 16tos!
Prašymai ir daugiau informacijos randama www.stazuote.com arba www.lithuanianinternships.com

ČIKAGOS LITUANISTINĖS MOKYKLOS MOKINIŲ LAIŠKAI

Visi mes esame lietuviai. Mūsų mamos, tėčiai, broliai, seserys. Bet kas yra „tikras lietuvis"? Aš manau, kad jeigu esi tikras, „gyvas" lietuvis turi mylėti ir gerbti savo tėvynę. Kiek daug lietuvių mirė per šimtus metų dėl mūsų tėvynės laisvės. Kiek daug vyrų, moterų mirė, kad išsaugotų mūsų gimtinę ir gimtąją kalbą. Lietuva nepasidavė nei Rusijai, nei Vokietijai, nei jokiam kitam užpuolikui, nes jos gyventojai mylėjo Lietuvą, buvo pasiruošę dėl jos mirti. Daugelis aplinkinių nesuprato, kodėl mes buvome tokie užsispyrę, tokie aistringi dėl „kažkokios mažos, menkos šalies". Bet aš manau, kad jeigu jie nesupranta mūsų noro likti laisvais, jie patys tokio jausmo nėra patyrę.

Laisvė yra sunkus žodis, kurį reikėtų apibūdinti. Jis reiškia daug daugiau negu nepriklausomybė. Tai ir galybė, ir meilė. Laisvė reiškia neribotą meilę savo šaliai, kalbai ir aplinkai. Aš dėkoju tiems, kurie nebijojo žūti dėl mažos, gražios šalelės, kuri yra patyrusi tiek daug vargo ir kančių.

Dėkoju tiems knygnešiams, kariams ir tėvams, kurie palaikė gimtąsias tradicijas, kalbą ir meilę. Taigi: „Ačiū jums" ir tikiuosi, kad jūs matote dabar, kad jūsų sunkūs darbai neprapuolė.

Ugnė Jurgaitytė,
ČLM 8 kl.

* * *

Sausio 13-oji yra diena, kai lietuviai parodė visam pasauliui, kad mes, lietuviai, norime būti laisvi. Kai rusų kariuomenė bandė užgrobti Vilnių, labai daug lietuvių važiavo prie Televizijos bokšto, nes jie žinojo, jeigu užgrobtų Televizijos bokštą, viskas per televiziją būtų rusiškai. Bet mes nepasidavėm. Tūkstančiai lietuvių, atvažiavusių prie Televizijos bokšto, neturėjo nei ginklų, nei tankų. Bet mes turėjom norą būti laisvais nuo Rusijos. Ranka rankon, visi patriotai gynė savo tėvynę nuo Rusijos armijos.

Rusai nežinojo ką daryti, nes nenorėjo žudyti taikių žmonių, bet vis tiek taip ir išėjo. Tankais užvažiavo ant nukritusių žmonių ir nušovė tuos, kurie bandė bėgti. Bet visi kiti stovėjo ir gynė bokštą. Rusai nežinojo ką daryti, tai išvažiavo atgal į Rusiją be sėkmės. Lietuviai buvo labai liūdni, nes visas šitas įvykis galėjo ir neatsitikti. Sausio 13 d. vis tik žuvo 13 lietuvių. Bet po tos dienos, nė vienas priešas nebandė už grobti Lietuvos.

Adomas Sinkevičius,
ČLM 8 kl.

***

Jeigu aš būčiau buvęs ten, kai rusai bandė užimti Televizijos bokštą, aš būčiau labai bijojęs. Aš labai laimingas, kad Lietuva išsilaikė ir tapo tokia savarankiška šalis. Tie lietuviai buvo labai drąsūs. Mums labai gerai, kad mūsų dar nebuvo Sausio 13 d. Man labai įdomu, kaip jie nebijojo tankų ir kareivių. Lietuva yra didvyrių žemė. Todėl aš laimingas, kad aš esu lietuvis.

Gustas Gladstein,
ČLM 5 kl.

KNYGOS PRISTATYMAS

Š.m. sausio 28 d., 6:30 v.v. Gintaro valgykloje Lietuvių namuose bus pristatomas 50 metų sukaktuvinis leidinys – Barbaros Armonienės „Leave Your Tears in Moscow" (Meridia Publishers, 2011).

Knyga naujai išleista su Jono Armono įvadu, kuris augo Sibiro tremtyje, nes buvo išvežtas 1948 metais su mama. Šis leidinys yra su eile nuotraukų, kurių nebuvo originalioje laidoje.

Bus trumpas pristatymas, vaišės, ir proga pasidalinti mintimis su autorės sūnumi ir žmona Dalia Armoniene, kurios tėvas, dr. Algirdas Nasvytis, bendradarbiavo su su Barbara Armoniene išleidžiant originalią versiją 1961 metais.

Atmintina, kad Armonienė su sūnumi Jonu atvyko į Ameriką, kai dukra Donna asmeniškai paprašė išleisti Sovietų Sąjungos komunistų partijos sekretoriaus Nikita Khrushchev jam lankantis Amerikoje.

Barbaros Armonienės odisėja yra ypatingai opi naujai kartai, kuri nepilnai susipažinus su mūsų tautiečių pergyvenimais Sovietų okupacijos metu.

Bus galima knygą įsigyti per pristatymą. Ji taip pat gaunama per Amazon.com, Barnes&Noble, ir Kindle elektroninėje formoje per internetą.

Algis Rukšėnas,
Meridia Publishers

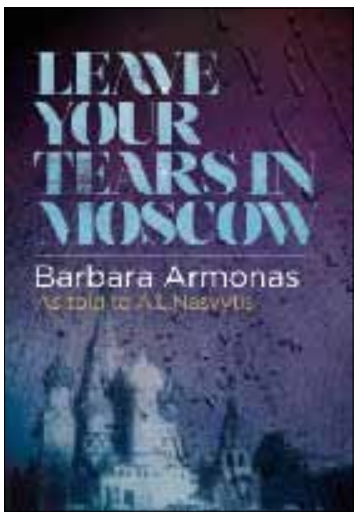

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė sausio 6 d., JAV Valstybės departamente susitikusi su valstybės sekretorės pavaduotoju William Burns aptarė regioninio saugumo aktualijas, NATO oro policijos misijos Baltijos šalyse perspektyvas. Be to, kalbėta apie JAV prezidento bei gynybos sekretoriaus paskelbtus naujus JAV principus gynybos bei saugumo srityje, pagal kuriuos strategijoje didesnė reikšmė teikiama Azijos - Ramiojo vandenyno regionui bei atsižvelgiama į mažėjantį gynybos finansavimą. „Visgi susitikime buvau dar kartą patikinta, kad JAV išlieka įsipareigojusi Europai bei NATO penktajam straipsniui, užtikrinančiam visų Aljanso šalių gynybą. JAV bei NATO buvimas mūsų regione yra ypatingai svarbus", - sakė ministrė. Pokalbio metu nemažai dėmesio buvo skirta Rusijos politinėms aktualijoms bei piliečių protestams po neseniai vykusių rinkimų į Valstybės Dūmą. R. Juknevičienės teigimu, Rusijos žmonės nebėra tokie įsibaiminę valdžios, todėl tai nuteikia optimistiškai ir leidžia tikėtis pokyčių ateityje. Ministrė taip pat pažymėjo, kad Rusija stengiasi išlaikyti įtaką Baltijos šalyse per energetiką bei informacinę erdvę. Krašto apsaugos ministrė kartu su delegacija taip pat dalyvavo diskusijoje su Atlanto tarybos nariais, kitų šalių ambasadoriais, mokslininkais ir pažymėjo, kad JAV išlieka svarbi Lietuvos partnerė gynybos srityje. Vėliau R. Juknevičienė susitiko su Pensilvanijos Nacionalinės gvardijos vadu gen. mjr. Wesley Craig bei dalyvavo Lietuvos ambasados JAV surengtame priėmime, kur paminėta 1991 m. sausio 13-oji.

Sausio 16 d. į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją Vilniuje atvyko kadetai iš Prancūzijos Saint-Cyro karo akademijos. Rocipon Frédéric, Maxime Serres ir Vincent Schouteden sausio – vasario mėnesiais studijuos anglų kalbos kursuose. Kadetai, gyvendami kartu su Lietuvos karo akademijos kariūnais, taip pat susipažins su Lietuvos karo akademijos veikla, turės galimybę iš arčiau pamatyti, kaip mokosi Lietuvos kariūnai.

Minint Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną – Lietuvos ambasados Ukrainoje, Moldovoje, Rumunijoje, Lenkijoje, konsulatas Sovetske dalyvavo akcijoje „Atmintis gyva, nes liudija", kurios metu languose dešimčiai minučių buvo uždegtos aukų atminimui skirtos žvakės. Ambasadoje Kijeve išvakarėse surengtas iškilmingas Laisvės gynėjų dienai skirtas minėjimas.

Lietuvos konsulatas Sovetske prie akcijos „Atmintis gyva, nes liudija" prisijungė jau antrą kartą. Tilžėje gyvenantys lietuviai pagerbti tragiškų 1991 m. sausio įvykių aukų vakare taip pat rinkosi katalikų Kristaus prisikėlimo bažnyčioje. Po iškilmingų Mišių susirinkusieji buvo pakviesti į konsulato organizuojamą prisiminimų vakarą.

Ambasadoje Varšuvoje Sausio 13-ąją uždegus žvakes, Lietuvos ambasadorė Lenkijoje Loreta Zakarevičienė kartu su diplomatais ir ambasados darbuotojais dalijosi prisiminimais ir to meto išgyvenimais. Dalis susirinkusiųjų buvo gyvi tų tragiškų įvykių liudininkai.

Į Lietuvos ambasados Ukrainoje surengtą minėjimą sausio 12 d. susirinko apie šimtas svečių: lietuvių bendruomenė, 1991 m. sausio įvykių Lietuvoje dalyviai iš Ukrainos, šios šalies politikai, visuomenės veikėjai, žurnalistai, rašytojai, Ukrainoje dirbantys Lietuvos verslininkai. Vakaras pradėtas aukoms pagerbti skirta tylos minute. Renginį vedė lietuvių aktorius Arvydas Dapšys. Ambasadorius Ukrainoje Petras Vaitiekūnas pažymėjo, kad tuomet, kai prieš 21 metus Lietuva gynė savo laisvę, ukrainiečiai aktyviai reiškė savo paramą, vykdami į Vilnių ir organizuodami paramos ir protesto prieš sovietinę agresiją akcijas Ukrainoje. „Šios paramos niekuomet nepamiršime", - sakė ambasadorius. Prisiminimais apie 1991 m. sausio įvykius pasidalijo Ukrainos Aukščiausios Rados deputatas Jaroslavas Kendzioras, vienas iš Ukrainos nepriklausomybės judėjimo Rucho lyderių Mykola Porovskij ir kartu su grupe Ukrainos savanorių Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pastatą tuomet gynęs Jevgenas Dikij.

Renginio metu Kijevo lietuvių bendrijos choras „Viltis" atliko lietuvių ir ukrainiečių dainas, skambėjusias kovų už laisvę metu. Ambasados kieme buvo uždegtas simbolinis Laisvės gynėjų dienai skirtas atminimo laužas. Vakaro metu ambasadoje buvo atidarytos dvi parodos: šiuolaikinio Ukrainos tapytojo Ivano Marčiuko paveikslų paroda ir žinomų Ukrainos fotomenininkų darbų paroda „Vilnius ukrainiečių akimis". Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto dėstytojas Juozas Valčiukas susirinkusiems pristatė projektą „Misija Sibiras", pademonstravo vaizdinę medžiagą iš praėjusią vasarą vykusios Lietuvos jaunimo ekspedicijos Tomsko srityje. *ELTA, LR URM, LRT*

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė tarėsi su Lietuvoje viešinčiu NATO generaliniu sekretoriumi Anders Fogh Rasmussen. Po pasitarimo įvyko bendra Lietuvos ir NATO vadovų spaudos konferencija. *ELTA*

RUSIJA GINASI NUO TARIAMO PRIEŠO

Vilnius, sausio 19 d. (ELTA). Rusijos ketinimai Karaliaučiuje dislokuoti branduolines raketas yra nereikalingas išlaidavimas, nes Aljansas neturi tikslo ją užpulti, ketvirtadienį pareiškė Lietuvoje viešintis NATO generalinis sekretorius Andersas Fogh Rasmussen.

„Rusijos pareiškimai, žinoma, kelia rūpestį NATO sąjungininkėms. Norėčiau pasakyti, kad tikrai tai yra visai nereikalingos Rusijos resursų išlaidos, nes iš tikrųjų jie bando apsiginti nuo tariamo priešo. NATO neturi tikslo užpulti Rusiją", – kalbėjo A. F. Rasmussen Vilniuje per bendrą spaudos konferenciją kartu su Prezidente Dalia Grybauskaite. NATO vadovas teigė manąs, kad šios lėšos geriau galėtų būti naudojamos Rusijos ekonomikos plėtrai. „Visiems būtų geriau, jeigu NATO ir Rusija bendradarbiautų", – teigė svečias.

NATO ir Rusijos partnerystė, anot A. F. Rasmussen, grindžiama dar 1997-aisiais priimtu Rusijos-NATO steigimo aktu, kuriame pasisakoma dėl jėgos nenaudojimo vienai prieš kitą. „Tai pasakėme prieš 15 metų ir nėra jokios prasmės stiprinti karines pajėgas Karaliaučiaus regione. Taigi aš kviesčiau Rusiją priimti naują realybę. Mes nesame priešai, turime būti partneriai ir turime taikiai bendradarbiauti", – dėstė NATO generalinis sekretorius.

Rusija grasina dislokuoti raketas Karaliaučiaus srityje. Tai esą būtų atsakas į JAV planus įkurdinti Europoje priešraketinės gynybos sistemą. Priešlėktuvinė raketų sistema Karaliaučiuje jau gali pradėti veikti balandį.

NATO teigia, jog jos skydas pirmiausiai padėtų apsisaugoti nuo raketų iš Irano. Rusija tuo metu tvirtina, kad taip bus sutrikdyta karinė pusiausvyra. Maskva ir toliau reikalauja raštiškų garantijų, kad priešraketinė sistema nesukliudys rusų gebėjimui smogti atsakomąjį smūgį branduolinės atakos atveju.

Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov sausio 18 d. pareiškė tikįs, kad JAV vis dėlto atsižvelgs į Rusijos susirūpinimus derybose dėl priešraketinės gynybos.

Lietuvą NATO priešraketinės gynybos sistema apgintų bet kuriuo atveju

A. F. Rasmussen nepatvirtino, ar Lietuvoje galėtų būti įrengta NATO priešraketinės gynybos (PRG) sistema, tačiau užtikrino, kad gynybos Aljansas turi reikiamas technologijas ir sugebės apsaugoti kiekvieną savo narę bet kuriuo atveju.

„Ši priešraketinės gynybos sistema apims visus gyventojus NATO šalyse, taip pat įskaitant Lietuvos gyventojus. Ši NATO priešraketinės gynybos sistema remsis JAV parama, nes jų įrengimais bus grindžiama mūsų priešraketinė sistema, o šalys narės prisidės kuriant šią sistemą.

Kai kurios šalys jau pranešė, kad jos gali priimti priešraketinės gynybos bazes, ir tikiuosi, kad bus ir kitų pranešimų iki Čikagos viršūnių susitikimo, bus paskelbta, kad ir kitos Europos šalys gali prisidėti prie šios sistemos kūrimo", – sakė NATO generalinis sekretorius.

Jo teigimu, baimintis, jog priešraketinės gynybos sistemą įrengus ne kaimyninėse valstybėse sumažėtų šalies saugumas, nereikėtų – modernios gynybos technologijos, sekretoriaus nuomone, leistų aprėpti visas NATO nares. „NATO priešraketinės gynybos sistema yra labai lanksti, kai kuri įranga bus dislokuota laivuose, kad galėtume didesnį dėmesį kreipti į mūsų pastangas nustatyti, iš kur gali kilti raketų puolimo grėsmė. Aš nepaprašiau konkrečiai prisidėti, tačiau Lietuva bus apginta šios priešraketinės gynybos sistemos", – sakė A. F. Rasmussen.

NATO vadovui pritarė ir Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, kurios nuomone, stacionarių karinių įrengimų poreikis saugumo užtikrinimui nebėra toks svarbus, koks buvo anksčiau. „Išmani gynyba ir išmani organizacija reiškia, kad pačios NATO kokybė ir ginkluotė gerokai pasistūmėjo nuo tradicinio supratimo, kad tam reikia kažkokių stacionarių bazių. Todėl tokie klausimai net nėra aptariami.

Tikslas, kokio siekia Baltijos šalys, ir kas yra labai svarbu visai NATO – kad visos šalys narės būtų apgintos būtent NATO priešraketinės gynybos skydu, ir tai yra svarbiausia, ko siekiame", – teigė šalies vadovė.

JAV viešintis Lietuvos susisiekimo ministras **Eligijus Masiulis** Norfolk pasaulinės logistikos kompanijos „Maersk Line Ltd" prezidentui John Reinhart pristatė galimybes kartu su Lietuvos Vyriausybe dalyvauti statant naują Klaipėdos išorinį giliavandenį uostą. Atsižvelgiant į ribotas dabartinio Klaipėdos uosto galimybes plėstis, naujasis uostas galėtų pradėti veikti maždaug 2020 m. Klaipėdos išorinis giliavandenis uostas, šiauriausias neužšąlantis Baltijos jūros uostas. *ELTA*

KULTŪROS KRONIKA

Marius Markevičius, Los Angeles apylinkėje gyvenantis, pirmą kartą reiškiasi kaip režisierius. Jis sukūrė dokumentinį filmą „Kita svajonių komanda" (The Other Dream Team", kuriame pasakoja apie Lietuvą ir krepšinį. Su savo kūriniu dalyvaus Park City, Utah valstijoje, rengiamame filmų festivalyje „Sundance", kuris yra vienas didžiausių kino filmų renginys. M.Markevičius nebijo pasisakyti esąs lietuvis, baigęs Los Angeles lituanistinę mokyklą, šokęs tautinių šokių grupėje. Vaikystėje turėjo mokytis lietuvių kalbos ir dėl to kartais tėvams priekaištaudavo, tačiau dabar jis džiaugiasi savo šeimos pažinta lietuviška kultūra, papročiais ir kad gali gerai susikalbėti lietuviškai. Ypač didelį pasigerėjimą susilaukė apsilankęs pirmą kartą Lietuvoje.

Rež. Marius Markevičius

Markevičiaus filmas yra apie 1992 m. Lietuvos krepšinio komandą, atstovaujančią trijų milijonų tautai, Barcelonos vasaros olimpinėse rungtynėse iškovojusią bronzą, nugalėjusią Rusiją, buvusį Lietuvos okupantą. Jo manymu, Lietuvos krepšinio komanda su krepšininkais Šarūnu Marčiulioniu ir Arvydu Saboniu taip pat padėjo atsikratyti komunizmo. Filme krepšininkai pasakoja apie gyvenimą Sovietų Sąjungoje. Filme rodoma, kad ir sportas gali būti ta jėga, dėl kurios pasaulyje vyksta pasikeitimai, reiškiantys kultūrinę ir politinę tautos tapatybę.

Filme „Kita svajonių komanda" anglų ir lietuvių kalbomis, su angliškais paaiškinimais, kalba daug žymių sportininkų ir politikų: Šarūnas Marčiulionis, Arvydas Sabonis, Linas Kleiza, Žydrūnas Ilgauskas, Rimas Kurtinaitis, Robertas Javtokas, Vytautas Landsbergis, Vladas Garastas, Jonas Valančiūnas, Donatas Motiejūnas, Artūras Karnišovas, Linas Kunigėlis.

Režisierius apie savo filmą sako: „Kai pasaulyje šiuo metu vyksta kovos, ypač Vidurio Rytuose, jo filmą pamatę žiūrovai gal supras, kad kova už laisvę yra didžiulė vertybė ir nėra lengva". „The Other Dream Team" scenarijų parašė pats Marius Markevičius ir Jon Weinbach, kino operatorius Jesse Feldman. Žinia pranešta internetinėje spaudoje.

Dirigentė Mirga Gražinytė žiba Vokietijos muzikų pasaulyje. Apie ją „Opernetz.de" rašo: „Heidelbergo filharmonijos orkestro kamerinis ansamblis gyvybingai užliejo eksperimentinę teatro erdvę. Daugiausia tai jaunos, dar tik pradėjusios dirbti Heidelbergo kapelmeisterės Mirgės Gražinytės nuopelnas. Ji diriguoja taip tiksliai ir kartu lanksčiai, kad muzika tiesiog pražysta ir sualsuoja paslaptingumu". Pirmą kartą dirigavimą ji išbandė dar būdama M. K. Čiurlionio menų mokyklos moksleivė. Ji talkino Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro dirigentams koncertuose „Visai šeimai", užsienyje koncertavo su Bonos Beethoven Vokietijos radijo simfoniniu, Vakarų Westfalijos filharmonijos orkestrais. Neseniai visos Vokietijos aukštųjų muzikos mokyklų orkestrinio dirigavimo konkurse Mirga įveikė net 22 varžovus ir laimėjo antrą vietą bei specialų, Vokietijos radijo orkestro prizą. Lietuvoje dirigentė debiutuos simfonine programa kovo mėnesį Kauno filharmonijoje su Kauno simfoniniu orkestru.

(Atkelta iš 6 psl.)

VALDOVŲ RŪMŲ...

Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai yra 2009 m. įkurtas istorinės rezidencijos pobūdžio muziejus. Į atkurtus Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmus ir įrengtas nuolatines jų ekspozicijas planuojama pakviesti 2013 metais. Kol vyksta atkuriamų rūmų statybos darbai, Valdovų rūmų muziejaus parodos ir renginiai organizuojami Taikomosios dailės muziejuje (Arsenalo g. 3A) arba kitose Vilniaus bei visos Lietuvos kultūros erdvėse.

Vilniaus Žemutinės pilies teritorijos archeologiniai radiniai yra kruopščiai registruojami, konservuojami ir restauruojami. Jų, kaip ir kitų Valdovų rūmų muziejaus vertybių, rinkiniai formuojami atsižvelgiant į istorines paveldo išsaugojimo realijas, numatytas institucijos funkcijas ir būsimų ekspozicijų turinį. Per ketvirtį amžiaus Vilniaus Žemutinės pilies teritorijoje atliekamus nuoseklius tyrimus buvo sukaupta daug ir itin vertingų radinių bei kitos istorinės medžiagos, kuri šiandien verčia koreguoti ir netgi perrašyti Lietuvos ankstyvosios mūro architektūros, Gotikos, Renesanso, ankstyvojo Baroko epochų istoriją, naujai pažvelgti į valdovo dvaro gyvenimo ir kultūros raidą. ***LRT***

Lapkritį išvykdama iš Venesuelos R.Railaitė-Butvilienė atsisveikino su savo auklėtinėmis. „Negalėjau sulaikyti ašarų", – prisipažino pedagogė.

GIMTINĖS ILGESYS STIPRESNIS

„Mūsų visas turtas po aštuoniolikos metų, praleistų Venesueloje, tilpo į keturis lagaminus, galbūt todėl buvo lengva apsispręsti grįžti į Vilnių. Norėjosi ir savų namų", – prisipažino Rūta Railaitė-Butvilienė (53 m.), neseniai tapusi Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro baleto direktore.

Pietų Amerikoje su sutuoktiniu smuikininku Raimondu Butvila (55 m.) bei dviem vaikais gyvenusi R.Railaitė-Butvi-lienė turėjo per dvi dienas apsispręsti, ar imtis naujų pareigų gimtinėje.

Kai į Carakasą, Venesuelos sostinę, paskambino Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro generalinis direktorius Gintautas Kėvišas, Rūtai iš rankų vos neiškrito telefonas.

„Teatrui reikia baleto direktorės", – neatlyžo G.Kėvišas. Kai moteris paklausė, kada galėtų pradėti dirbti, išgirdo: „Nuo rytdienos."

Po savaitės ji jau buvo Vilniuje. Apsispręsti keltis į Lietuvą padėjo ir tai, kad Butvilų vaikai jau tapo savarankiški ir persikėlė gyventi į Europą.

Sūnus Šarūnas (26 m.) dirba inžinieriumi techniku vienoje naftos bendrovėje Švedijoje, duktė Gailė (21 m.) šiuo metu gyvena Londone, kur svajoja mokytis aktorystės.

Pastaruoju metu Carakase padidėjo nusikalstamumas. Pasidarė bjauru skaityti suvestines, kad per savaitgalį sostinėje nužudyta 50–60 žmonių.

Emigrantų šeimai vis labiau norėjosi savo būsto, savų namų.

„Venesueloje mano vyras Raimondas buvo toks užsispyręs, kad nenorėjo pirkti jokio būsto. Visą laiką nuomojomės", – dabar dėl to džiaugėsi baleto pedagogė.

Metus viešbutyje pragyvenusius menininkus iš pradžių priglaudė Vlado ir Eugenijos Mažeikų šeima.

Butvilų vaikams Šarūnui ir Gailei jie buvo kaip seneliai.

„Būdavo, po darbo grįžtu ir matau, kaip Eugenija moko vaikus lietuviškai skaityti ir rašyti, mes su vyru tokioms pamokoms neturėjome laiko", – prisiminė baleto direktorė.

Kai Mažeikos pardavė namą Carakase ir išsikraustė į užmiestį, Butviloms teko nuomotis kitą būstą – jame praleido 10 metų.

R.Railaitė-Butvilienė nesigaili grįžusi į teatrą, kurį pažįsta nuo jaunystės. Čia ji pradėjo šokti 1976-aisiais, būdama aštuoniolikos. Vilniuje ji sukūrė daug įspūdingų vaidmenų.

Gruodžio 31-ąją, žiūrovai išvydo baleto premjerą „Žydrasis Dunojus" pagal valsų karaliaus Johann Strauss muziką.

Prie šio baleto kūrimo jau suspėjo prisidėti ir R.Railaitė-Butvilienė.

„Šiame balete bus du rimti dalykai – muzika ir meilė", – pažadėjo pedagogė.

1993-iaisiais su kūrybine grupe į Venesuelą atvykusi Butvilų šeima manė, kad šioje šalyje dirbs tik metus. Dukteriai Gailei tada nebuvo nė trejų, o penkeriais metais vyresniam Šarūnui reikėjo ieškoti tinkamos mokyklos.

Iš pradžių lietuvę pakerėjo venesueliečių nuoširdumas. Į darbą ji vykdavo visuomeniniu transportu, nes nemokėjo vairuoti.

„Būdavo, stoviu autobuse laikydama krepšį, o kažkas man tapšnoja per ranką: „Duok, palaikysiu." Matydami, kad aš užsienietė, visi stengėsi man padėti", – prisiminė pašnekovė.

Balerina greitai pramoko ispaniškai, nes Venesuelos kultūros ministerija lietuvei pasiūlė kurti naują baleto mokyklą, padėti surasti pedagogų.

Svetimoje šalyje R.Railaitė-Butvilienė lengvai pritapo, nes venesueliečiai mėgsta baletą.

1994-aisiais lietuvė pradėjo dirbti pas garsią baleto primadoną Niną Novak, buvusią „Ballet Russe de Monte Carlo" žvaigždę.

Vėliau ji buvo pakviesta vesti pamokų „Teatro Teresa Carreno" baleto artistams, o nuo 2000-ųjų – dėstyti Karakaso universitete.

Moteris nenutraukė su šiuo universitetu darbo sutarties, o pasiėmė metams akademinių atostogų.

Lapkritį atsisveikindama su savo auklėtinėmis, R.Railaitė-Butvilienė negalėjo sulaikyti ašarų. Tačiau gimtinės ilgesys buvo stipresnis už norą gyventi šiltojoje Venesueloje, kur užburia nuostabi gamta ir nuoširdūs žmonės.

Danutė Jonušienė, *lrytas.lt*

Lietuvoje minimos kruvinųjų Sausio 13-osios įvykių 21-osios metinės. Žuvusiųjų pagerbimas Antakalnio kapinėse. *ELTA*

(Atkelta iš 1 psl.)

ŽUVUSIO LIETUVOS...

apsaugoti reikia kelis kartus daugiau policininkų.

Saugoti, pasirodo, reikia nuo mūsų pačių, saugoti reikia net nuo Seimo narių! Nuo tų pačių Seimo narių, kurie esant įtarimams riaušių kurstymu buvo pridengti nuo teisėsaugos padedant kitiems Seimo nariams. Įsiklausykime į absurdiškumą teiginio - piliečius reikia saugoti nuo Seimo narių! Paskutinėmis savaitėmis tenka stebėti kitą visiems iki skausmo žinomą situaciją, dėl kurios turi būti gėda mums visiems, kuomet valstybės vardu veikiančios institucijos nesugeba išlaisvinti vaiko, patiriančio akivaizdžią psichologinę suaugusiųjų prievartą - o kaipgi kitaip galėtume pavadinti ciniškus suaugusių žmonių žaidimus, įkalinusius vaiką ir pavertusius jį savo interesų įkaitu?" - retoriškai klausė psichologas R. Povilaitis.

APIE S. KOVALIOVĄ

Vilnius, sausio 13 d. (ELTA). Rusų disidentas Sergejus Kovaliovas sumokėjo didelę kainą už draugystę su lietuviais ir kitais geros valios žmonėmis, kainą, be kurios neįmanoma pasiekti laisvės. Kalbėdamas iškilmingame Sausio 13-osios minėjimo posėdyje Seime Kauno arkivyskupas metropolitas, buvęs disidentas ir „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" leidėjas **Sigitas Tamkevičius** pirmąjį Laisvės premijos laureatą S. Kovaliovą Evangelijos žodžiais vadino žemės druska.

(...) Sergejus Kovaliovas buvo vienas iš pirmųjų ir geriausiųjų Lietuvos draugų, padėjusių nutraukti informacinę blokadą, slėgusią mus nuo pat okupacijos pradžios. Jis padėjo mums prakirsti langą į Vakarus. (...) Pasak S. Tamkevičiaus, kiekvienai tautai reikia nuolat budėti savo laisvės sargyboje, nes ji gali būti sunaikinta nebūtinai kokios nors diktatūros, bet ir dabarties antikultūros, kuri kėsinasi ištrinti ribą tarp tiesos ir melo, tarp padorumo ir begėdystės, tarp sąžiningumo ir korupcijos, tarp šeimos ir jos imitacijos. Antikultūros, kuri daiktų, sekso ir antivertybių reklamos sraute kėsinasi palaidoti ne tik krikščioniškas vertybes, bet ir tai, kas kiekvienam padoriam žmogui yra brangu, kaip antai gyvybę, pagarbą moterims ir šeimai.

Anuomet baisėjomės „geležine uždanga", kurią pastatė okupantas. Šiandien, atrodo, reikia ne mažiau baisėtis savo pačių susikuriamų uždangų, po kuriomis mums miegant gali būti palaidoti Sausio 13-osios laimėjimai ir Kovo 11-osios viltys", - teigė Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius.

Ateidamas atsinešei didį džiaugsmą,
išeidamas palikai gilų liūdesį.

A.† A.
ANDRIUS ALGIMANTAS BUCHAS,

PETRO ir BIRUTĖS BUCHŲ sūnus.

Liko:

mylimas sūnus Michael Andrew,
sesuo Loreta McCardell,
brolis Edmundas ir jų šeimos,
pusseserės – Jūratė Petz ir
Barbara Graupman,
pusbroliai – Arūnas Petrauskas,
Sigitas Titas ir Arvydas Bukai
su šeimomis ir kiti giminės.

Velionis buvo kapitonas JAV kariuomenėje ir Illinois National Guard.

Gyvendamas Čikagoje priklausė „Lituanikos" skautų tuntui.

Po šventų Mišių palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Čikagoje, 2012 m. sausio mėnesio 18 d.

Ilsėkis ramybėje –

Liūdinti šeima

A.† A.
ANDRIUI BUCHUI

mirus, drauge liūdėdami,
gilią užuojautą reiškiame
mieliems ANDRIAUS tėvams
BIRUTEI ir PETRUI BUCHAMS,
broliui ir seserei,
jų šeimoms ir visiems giminėms.

Vilties Draugijos Valdyba

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkui
PETRUI ir žmonai BIRUTEI BUCHAMS
jų sūnui

A.† A.
ANDRIUI

iškeliavus Amžinybėn,
reiškiu gilią užuojautą
ir liūdžiu kartu su Jumis.

Rūta Sakienė

Mylimam sūnui

A.† A.
ANDRIUI BUCHUI

per anksti iškeliavus į Amžinybę,
reiškiame gilią užuojautą motinai BIRUTEI,
tėvui PETRUI, Amerikos Lietuvių Tautinės
sąjungos valdybos pirmininkui, broliui, seseriai ir
kitiems giminėms bei artimiesiems.
Netekties liūdesiu dalinamės su Jumis.

ALTS valdyba ir ALTS Čikagos skyrius

A.† A.
ANDRIUI BUCHUI

mirus,
jo tėvams
BIRUTEI ir PETRUI BUCHAMS,
sesei LORETAI ir broliui EDMUNDUI
ir visiems giminėms
nuoširdžią užuojautą reiškia

„Dirvos" redakcija

RENGINIŲ KALENDORIUS

VASARIO 18 d., šeštadienį, - Nepriklausomybės šventės minėjimas, 6:30 v.v. Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje. *Minėjimą rengia JAV LB Clevelando skyriaus valdyba.*

AR SUGEBĖSIME PASIMOKYTI IŠ KLAIDŲ

2011 m. gruodžio mėn. 12 d. iš Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos e-paštu buvo gautas laiškas su ant-rašte: „2011-12-12 ambasadoje Vašingtone lietuvių ir žydų bendruomenės dalijosi chanukos ir kūčių papročiais". Laiške taip pat sakoma kad „į neformalų tarpusavio supratimo forumą Vašingtono lietuvių ir žydų bendruomenės nariai susibūrę…". Į neformalų? Ar tai URM apsirikimas ar tik formalus ir nuolankus paklusnumas Lietuvos valdžios viršūnių įsakymui, kurio palankumas Lietuvos įvaizdžiui labai abejotinas. O gal ambasada šį renginį ruošė be URM palaiminimo?

Kaip ten bebūtų, toks Lietuvos valdžios elgesys nėra naujiena. Nuo nepriklausomybės atgavimo iki šių dienų Lietuvos Respublikos viršūnės „dėl įvairių priežasčių" dar nepradėjo rimtai tirti komunizmo padarytų žiaurybių ar ieškoti jų kaltininkų, tarpe kurių yra ir lietuvių. Nežymus skaičius tokių tyrimų, nors ir pradėtų, buvo nustumti į šalį, užmiršti ir kažkodėl „patogiai" neatgaivinti. Keista, bet atrodo, kad mūsų valdžios hierarchijai apie lietuvių tautybę, lietuvybę, kalbą, kultūrą, istoriją ir Lietuvos įvaizdis nėra svarbus. Pirmenybė yra teikiama politinei ekonomijai ir su ja susijusiais įmantriais, pataikaujančiais išsisukinėjimais. Nauda iš to yra tik valdžios didžiūnams, bet ne eiliniam piliečiui.

Ne taip seniai į Californijoje vykusią lietuvių tautinių šokių šventę, vienas, galbūt suklaidintas, lietuvis norėjo įsprausti ir žydų šokių vienetą. Šiam užmojui buvo vykusiai atsispirta, tačiau kaip bus su XIV Lietuvių tautinių šokių švente Bostone, liepos 1 d.? Ir dabar, kai kurie žydų bendruomenės sektoriai atkakliai nesiliauna kaltinę visą Lietuvą, vadindami jos piliečius fašistais ir naciais, be jokių Izraelio valdžios ar žydų organizacijų varžymų. Tuo tarpu Lietuvos valdžia ir kai kurie jos šulai lankstosi atsiprašinėdami už nusikaltimus prieš žydus, kai Lietuva nebuvo suvereni valstybė. Negalima paneigti, kad tokie nusikaltimai buvo, bet už juos atsakingi buvo paskiri asmenys. Izraelis ir kai kurios žydų organizacijos į tai privalėtų atsižvelgti ir šią klaidą atitaisyti, nes toks požiūris yra labai nuostolingas tolimesniems abiejų šalių santykiams. Tačiau, nors ir pageidaujamas, bet labai pavėluotas Izraelio atsiprašymas gali būti suprastas kaip paviršutiniškas, nenuoširdus ir madingai „politically correct". Vis labiau aiškėja, kad nuo pat nepriklausomybės atkūrimo Lietuvos valdžia mulkina savo piliečius bereikalingais panašiais „political correctness" veiksmais ir svaičiojimais, kad patenkintų tuos, kurie į tokį elgesį žiūri kaip jiems privalomą duoklę.

Aukščiau minėtame URM e-pašto laiške taip pat minima, kad „Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis ragino lietuvių ir žydų bendruomenės narius aktyviai bendrauti tarpusavyje." Laiške taip pat buvo paaiškinta, kad „Šventę surengė Vašingtono lietuvių bendruomenės tarybos pirmininkė Diana Vidutis ir Lietuvos žydų kultūros paveldo projekto steigėjas Harley Felsteinas, kvietė ateityje abiejų bendruomenių narius įgyvendinti naujus projektus". Tai yra drąsinantys žodžiai. Bendravimas yra skatintinas, bet jis turėtų būti nuoširdžiai bešališkas ir vykti grynai pasaulietiškame lygmenyje, nesuplakant politikos su religija. Šiuo atžvilgiu URM suklydo.

Algirdas V. Matulionis

DĖL PARAMOS IŠEIVIJOS IR LIETUVIŲ KILMĖS UŽSIENIEČIŲ VAIKAMS, VAIKAIČIAMS, PROVAIKAIČIAMS SKYRIMO KONKURSO

Valstybinis studijų fondas (toliau – Fondas) informuoja, kad **2012 m. sausio 18 d.** pradedamas valstybės paramos skyrimo išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių, provaikaičių studijoms Lietuvos aukštosiose mokyklose (toliau – Parama) konkursas (toliau –Paramos skyrimo konkursas).

Paramos skyrimo konkursas skelbiamas ir Parama teikiama vadovaujantis Valstybės paramos išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių, provaikaičių studijoms Lietuvos aukštosiose mokyklose skyrimo ir atsiskaitymo už skirtas lėšas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. ISAK-1899 (Žin., 2009, Nr. 152-6859, 2010, Nr. 87-4614), (toliau – Aprašas) ir Valstybinio studijų fondo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 540 ,, Dėl Valstybinio studijų fondo nuostatų patvirtinimo" (Žin., 1993, Nr. 32-741; 2005, Nr. 34-1098; 2009, Nr.102-4256; 2010 Nr. 59-2901).

Išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikams, vaikaičiams, provaikaičiams gali būti skiriama dviejų rūšių parama: stipendija už studijų rezultatus ir/ar socialinė išmoka.

Išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai, studijuojantys Lietuvos aukštosiose mokyklose ir **norintys gauti** valstybės paramą, turi būti:

1. priimti į pirmosios ar antrosios pakopos studijas Lietuvos aukštojoje mokykloje;
2. paskutinę sesiją išlaikę be akademinių skolų (šis punktas netaikomas pirmosios ir antrosios studijų pakopos pirmojo semestro studentams).

Parama neskiriama studentams, studijuojantiems tų šalių, iš kurių jie atvyko, kalbas.

Valstybės parama išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių, provaikaičių studijoms Lietuvos aukštosiose mokyklose yra:

- **stipendija už studijų rezultatus.** Šios stipendijos skiriamos vienam studijų semestrui ir išmokamos kas mėnesį iki to semestro pabaigos. Stipendijos mėnesinis dydis, išskyrus stipendijų dydį pirmosios ir antrosios studijų pakopos pirmojo semestro studentams, yra nustatomas atsižvelgiant į pretenduojančio gauti stipendiją asmens paskutinės sesijos pažymių svertinį vidurkį, pagal studijų sritis (nuo 150 Lt iki 400 Lt). Pirmosios ir antrosios studijų pakopos pirmojo semestro studentams stipendijos mėnesinis dydis yra 200 litų;
- **socialinė išmoka.** Tai vienkartinė išmoka, skiriama atsižvelgus į pretenduojančio gauti paramą asmens socialinę padėtį (nuo 700 Lt iki 1100 Lt).

Parama skiriama konkurso būdu, du kartus per metus pavasario ir rudens semestre.

Išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai, studijuojantys Lietuvos aukštosiose mokyklose ir norintys gauti valstybės paramą 2012 m. pavasario semestre, nuo **2012 m. sausio 18 d. iki 2012 m. vasario 15 d. Fondui** turi pateikti:

1. užpildytą ir pasirašytą **prašymą**, kurio dalimi yra ir paramos suteikimo sąlygos;
2. **asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą** arba teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą jo kopiją;
3. **pažymą** iš aukštosios mokyklos, **patvirtinančią studento statusą** su nurodytomis semestro pradžios ir pabaigos (paskutinio kurso studentams studijų pabaigos) datomis, neįskaitant atostogų laikotarpio;
4. **pažymą apie paskutinės sesijos pažymių svertinį vidurkį** (išskyrus pirmosios ir antrosios studijų pakopos pirmojo semestro studentus);
5. **pažymą** apie tai, kad **neturi akademinių skolų arba akademinių skolų už paskutinę sesiją skaičių** (išskyrus pirmosios ir antrosios studijų pakopos pirmojo semestro studentus);
6. **prašantys socialinės išmokos** taip pat pateikia dokumentus, patvirtinančius **socialinę padėtį** (šeimos narių skaičių patvirtinančius dokumentus, mirties liudijimus ir panašiai);
7. **lietuvių kilmės** užsieniečių vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai, kurie kreipiasi dėl paramos pirmą kartą, privalo pateikti krašto lietuvių bendruomenės, Lietuvos Respublikos valstybės institucijos ar įstaigos užsienyje, kurios užsieniečiams išduoda vizas, ar kitos institucijos išduotą **užsienio lietuvių kilmę patvirtinantį dokumentą**;
8. **išeivijos** vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai, kurie kreipiasi dėl paramos pirmą kartą, privalo pateikti dokumentą, patvirtinantį, kad ne **mažiau negu 3 metus jie gyveno užsienyje ir atvyko į Lietuvą ne anksčiau kaip į aštuntą klasę.**

Vadovaujantis Aprašu, aukštosios mokyklos teikia Fondui informaciją apie tai, ar pretenduojantis gauti paramą asmuo ar paramą gavęs asmuo yra tos aukštosios mokyklos studentas, apie to asmens paskutinės sesijos pažymių svertinį vidurkį (pirmąjį studijų semestrą – stojamąjį balą) bei akademinių skolų už paskutinę sesiją (jeigu jų turi) skaičių, informaciją apie paramą gavusius asmenis nutraukusius studijas, išbrauktus iš studentų sąrašų, sustabdžiusius studijas ar išleistus akademinių atostogų ir kitą informaciją, kurios reikia skiriant ir administruojant Paramą.

Paramą gavusiam asmeniui nutraukus studijas, išbraukus jį iš studentų sąrašų, sustabdžius studijas ar išėjus akademinių atostogų, aukštosios mokyklos apie tai informuoja Fondą per 3 darbo dienas nuo šių aplinkybių atsiradimo pradžios.

Daugiau informacijos apie Paramos suteikimo sąlygas ir tvarką teikiama telefonu (8 5) 2639158 bei Fondo interneto tinklalapyje www.vsf.lt.

LR URM

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: *amberwings@mac.com*

„DIRVAI" AUKOJO

A.Puteris, Toronto, CAN 122
D.Januta, Oakland, CA.....100
S.Jakubauskas, Holiday, FL.....55
K.Čeputis, Evanston, IL.....45
Z.Obelenis, Novelty, OH 45
J.Raibys, Ventura, CA 45
S.Dimas, Middle Village, NJ ...30
A.Pažiūrienė, Oak Pk., CA 25
R.Vaičaitis, Riverhead, NY.....25
V.Gilys, Sun City, CA 22
P.Švarcas, Oceanside, CA 22
O.Adomavičius, Centerville, MA.....20
I.Jansonas, Osterville, MA.....20
D.Petrauskas, Cleveland, OH ..20
E.Sluder, Centennial, CO.....20
A.Virvytis, Bridge Water, MA .20
L.Karnitis, Columbus, OH.....15
V.Meilė, Tinley Pk., IL.....15
I.Grigaliūnas, Oceanside, CA ..12
M.Bartkus, Pepperell, MA.....10
E.Jakulis, Willoughby, FL.....10
K.Laskauskas, Baltimore, MD 10
A.Sandargas, Clearmont, FL....10

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

LONDONE KOVOS PER 60 LIETUVIŲ

Vilnius, sausio 18 d. Šią vasarą vyksiančiose Londono olimpinėse žaidynėse turėtų dalyvauti per 60 Lietuvos sportininkų. Tačiau jų tiek bus tik tuomet, jei olimpinį kelialapį Venesueloje iškovos mūsų šalies vyrų krepšinio rinktinė, sausio 18 d. per susitikimą su žiniasklaidos atstovais teigė Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) prezidentas Artūras Poviliūnas.

Anot jo, olimpinių žaidynių normatyvus jau yra įvykdę per 30 Lietuvos atletų. Šiais metais laukiama dar bent 20-ies olimpinių kelialapių. Tikimasi, kad keli mūsų šalies sportininkai gaus asmeninius kvietimus į olimpines žaidynes. Anot LTOK vadovo, asmeninių kvietimų labiausiai gali tikėtis šaulė **Daina Gudzinevičiūtė** ir tenisininkas **Ričardas Berankis**.

A. Poviliūną kiek neramina penkiakovinnkų Edvino Krungolco ir Justino Kinderio praėjusių metų rezultatai. LTOK prezidentas tikisi, kad šiemet jie parodys savo tikrąją jėgą ir iškovos kelialapius į olimpines žaidynes.

A. Poviliūnas pasidžiaugė, kad po stuburo traumos į rikiuotę sugrįžo treko dviratininkė Gintarė Gaivenytė, kuri kartu su Simona Krupeckaite kovoja dėl kelialapio į olimpinių žaidynių komandų sprinto lenktynes.

A. Poviliūnas pažymėjo, kad olimpinėse žaidynėse konkurencija bus neapsakomai didelė. LTOK vadovas pasidžiaugė, kad užsienio žiniasklaida mūsų sportininkų galimybes vertina gana aukštai, tačiau svarbiausia, kad atletai, treneriai ir sporto organizatoriai nepradėtų medalių skaičiuoti iš anksto.

A. Poviliūnas patikino, kad dėl „Snoro" banke, kuriam paskelbtas bankrotas, įstrigusių LTOK lėšų šalies olimpiečiai nenukentės. „Iš loterijų bendrovės „Olifėja" gaunamos lėšos leidžia neabejoti, kad pasirengimas dalyvavimui olimpinėse žaidynėse nenutrūks. Iki Londono esu ramus", – tvirtino A. Poviliūnas.

LTOK prezidento teigimu, šiuo metu „Snoro" banke įšaldyti apie 6 mln. litų. Šios lėšos buvo sukauptos dalyvavimui olimpinėse žaidynėse.

Sausio 27 dieną vyks LTOK Generalinės asamblėjos sesija. Joje daugiausiai dėmesio turėtų sulaukti Donatos Rimšaitės klausimas – bus balsuojama, ar leisti buvusiai šalies penkiakovininkei Londono olimpinėse žaidynėse atstovauti Rusijai.

A. Poviliūnas nebuvo linkęs prognozuoti šio balsavimo rezultatų. „Pamatysime sausio 27-ąją. Viliuosi, kad viskas bus taip, kaip reikia", – sakė LTOK prezidentas, kuris balsavime nedalyvaus. ***ELTA***

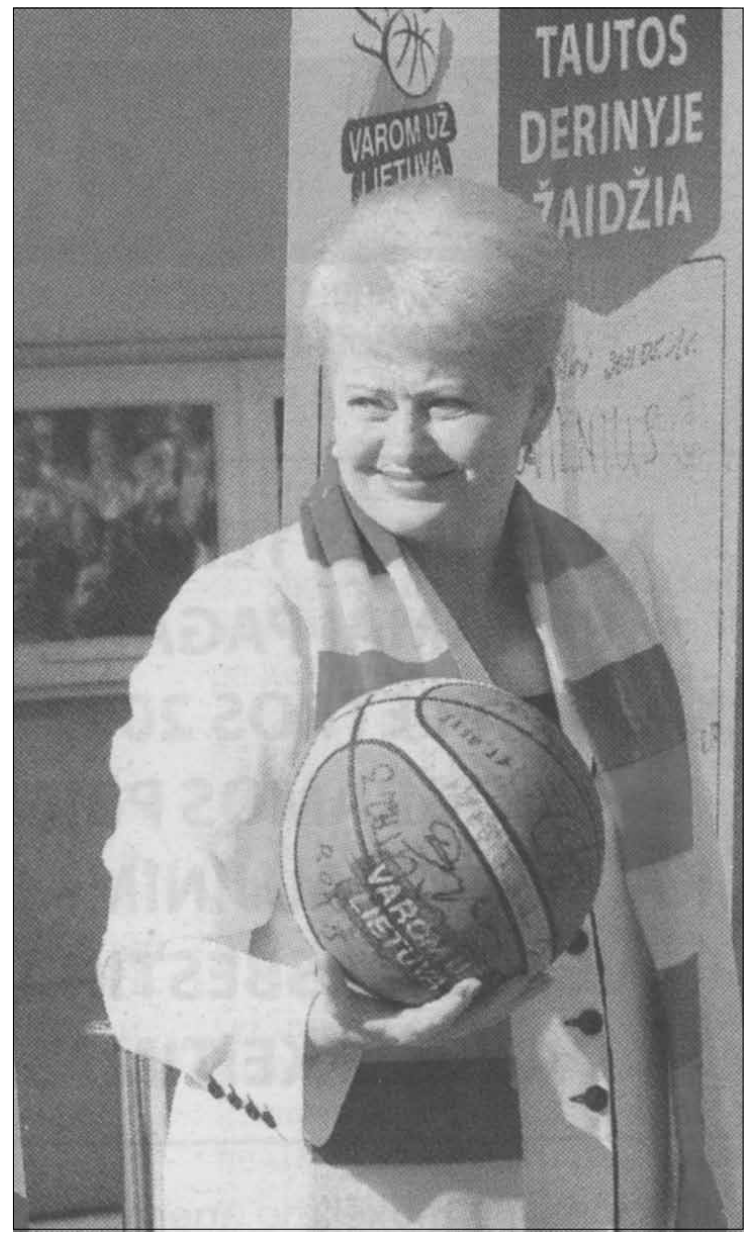

Daugelis Lietuvos žmonių neabejojo – metų žmogaus titulas atiteko prezidentei Daliai Grybauskaitei.

Ž. ILGAUSKAS DIRBS „CAVALIERS" KLUBE

Beveik dvidešimt metų krepšinį žaidusiam Žydrūnui Ilgauskui atsivėrė galimybė išbandyti save naujoje srityje.

36 metų 221 cm ūgio kaunietis tapo Cleveland „Cavaliers" klubo generalinio direktoriaus Chris Grant asistentu.

Šį sezoną sportinius batelius ant vinies pakabinęs Ž. Ilgauskas įtrauktas į klubo vadovybės darbą. Buvęs krepšininkas vertins profesionalių žaidėjų bei mėgėjų žaidimą.

„Esame patenkinti, kad Z pradeda kitą karjeros etapą „Cavaliers" klube. Laukiu, kuomet dirbsiu su juo artimiau, – tvirtino Ch. Grant. – Ž. Ilgauskas visada pasižymėjo dideliu noru mokytis, NBA krepšinio supratimu bei gebėjimu jį vertinti."

Cleveland komandai Ž. Ilgauskas atstovavo 1997–2010 m. Niekaip nepavykus iškovoti NBA čempionų žiedo, 2010 m. vasarą vidurio puolėjas persikėlė į Majamio „Heat" ekipą ir antrą kartą tapo NBA vicečempionu.

„Džiaugiuosi grįžimu į „Cavaliers". Tai komanda, su kuria mane sieja ilga istorija. Tikiuosi daugiau sužinoti apie mėgstamą žaidimą. Noriu dirbti su Ch. Grant ir likusia organizacijos dalimi kiekviename žingsnyje, kuriame tik galėsiu", – sakė Ž. Ilgauskas.

NBA lygoje lietuvis sužaidė 843 rungtynes, iš kurių 724 pradėjo startiniame penkete bei pasiekė 13 taškų ir 7,3 atkovotų kamuolių vidurkį.

lrt.lt

MOTOCIKLININKAS G. IGARIS DAKAR LENKTYNĖSE LIKO 81-AS

Sausio 15 d. Peru sostinėje Limoje pasibaigusio 34-ojo Dakar lenktynėse motociklų klasėje vienintelis Lietuvos atstovas Gintautas Igaris („Yamaha") užėmė 81-ąją vietą.

Nugalėjo prancūzas Cyril Despres (KTM). Prancūzijos motociklininkas Dakar lenktynėse triumfavo ketvirtąjį kartą.

Antrąją vietą bendrojoje įskaitoje užėmė praėjusių metų šių varžybų nugalėtojas ispanas Marc Coma (KTM; +53 min. 20 sek.), o trečiąją – portugalas Helder Rodrigues („Yamaha"; +1:11.17).

G. Igaris nugalėtojui pralaimėjo 27 val. 52 min. 8 sek.

Paskutinį, 14-ąjį, etapą sekmadienį laimėjo norvegas Pal Anders Ullevalseter (KTM). Jis 29 km greičio ruožą įveikė per 22 min. 26 sek. G. Igaris užėmė 77-ąją vietą (+16.19). Automobilių klasėje nugalėjo amerikietis Robby Gordon („Hummer") – 22 min. 43 sek.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
216 481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!
OPEN
Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200th St.
Cleveland, OH 44119

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikdanti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ
Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119
DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.
KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI $250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)